

Hölgyeknek!
Iona-crème.
 Legújabb és orvosi szaktekintélyek által is elismert, biztos hatású és arczszépítő szer, eltávolít minden bőrtisztítástól és rövid használat után vakító fehérré, névé teszi az arcbőrt.
Figyelmeztetés! Készítményem nagy közkeveltsége miatt hamisítványokat hoznak forgalomba; oskák az valódi, mely a doboz alján aláírásommal el van látva. **1 tégely Iona-crème 1 kor. 1 drb Iona-szappan 80 fillér.**
Kapható minden gyógyszerárban. Széktúrái raktár: **Alexander János** gyógyszerár Szolnokon. Budapesti főraktárak: **Türk-féle** gyógyszerár an Király-utca 12. és **Andrássy-ut 29.** **Kerpel-féle** gyógyszerár Lipót-körút 28. szám és **Thalmayer és Seitz** uraknál.

Kopaszfejűség gyógyítása.
 Akadályozza a haj kihullását, elhajtja a sűrűt és viszkétet, megradja a kopasz fejnek ismét dús hajnövést, szemöldökét és pillaszorét.

Próbaszállítás ingyen.

Nincs többé mentés sürke, hajkihullás vagy kopaszág miatt.
 Walker N. asszony, 18 Haven St., Grimsby, Eng.: „Egy kopasz folt, mely régóta volt, újra hajjal szépen benőtt.”
 F. B. asszony Everett, Iona villa, Turbeck Terrace Road, Eng.: „Husz éven át hullott a hajam és csak annyi maradt, mint egy kalap karimája. Most pompásan és sűrűben nő és az Ön zszere valóban csodálatos.”
 G. Bunce úr, 32 Richardson St., High Wycombe, Bueke, Eng.: „Kellemesen meg vagyok lepetve konstálthatni, hogy a Poso-szer három heti használata után hajam újra nőni kezdett. Ajánlom ezt a gyógykezelést összes barátainknak mint egyetlen hatásos gyógymódot a haj újranövésztése végett.”
 E szer ezeket gyógyított és senki se féljen, hogy a legkevésbé ártalmas volna. Senkit se kényszeríthetünk, hogy higgyen nekünk. Hanem kérjen bárki egyszerűen egy ingyen-próbát és győződjék meg maga annak csodás-szerű hatásáról.
 E szer a viszkétet és sűrűt is gyógyítja, mi a kopaszodásnak biztos előjele, és egészségben és erőben tartja a fejbőrt. Továbbá visszaadja az ősz hajnak természetes színét és növeszt sűrű szemöldöt és pillaszort.
 Ha nevéhez és lakás címéhez egy 10 filléres levélbélyeget postaképen mellékel és azt az „Allenheim Medical Dispensary, 2455 Butterfield Building, Cincinnati, Ohio U. St. o. A.” címre elküldi, a csodálatos szerből egy ingyen-próbát kap bérmentesen. 9170
 Tessék figyelembe venni, hogy a levélportó Amerikába 25 fillér. Szíveskedjék nevét tisztán és lakáscímét teljesen megírni, hogy ne tétlenhessék tövével.

Szépség és egészség.
Etvágytalanság és Gyomorgyengeség
 gyógyítására ezreknek **Karlsbadban** holott azt a nézőtől is elérhetik
Rossnay M.
PEPSINBORA
 használata által, mely az emésztést elősegíti és a gyomrot rövid időn tökéletesen helyreállítja.
 Egy üveg ára 2 kr. 40 fill., 6 üveg franco küldve 12 kor. 12 fill.
 A t. sz. közműveltségét figyelembe véve ajánljuk, hogy minden készítményeink törvényesen bejegyzett védjeggyel vannak ellátva, mely az aradi szabadságharcot bránsolja.
Kapható: ROZSNAY MÁTYÁS gyógyszerárban Arad, Szabadság-tér. **Budapest: Türk József és dr. Egger Leo** (Nádor) gyógyszerárban, valamint minden magyarországi gyógyszerárban.

Helyiség változtatás!
Földváry Imre férfi-divat és fehérnemű kereskedő.
 Tiszt. tudatja a n. é. közönséggel, 20 éves főüzlete, a koronaberczeg-utcai ház lebontása miatt telemeesen megnagyobbítva junistól **Kossuth Lajos-utca 18** alá helyeztetett át a Nemzeti Kaszinó átellenében. Piók üzlet **Kerepesi-út 9.** a Pannónia szálloda mellett. Árjegyzék bérmentve. 9154

HUZÁS
 már holnapután
Concordia Sorsjegyek
 à 1 korona.
 Főnyeremény 30,000 korona, ajánl:
Bankeyesület r. t.
 váltó-üzlete,
 Budapest, Fűrdő-utca 1.

A legszebb francia papíralapok nagy választékban 8951
KLEIN VILMOS
 papírkereskedésében,
Budapest, Kossuth Lajos-u. 20.
 (Országos Kaszinó patotában.)
Látképes levelező-lapok különlegességek raktára.

Gyümölcs-, főzelék- és husconservákat,
 aszalt főzeléket ajánl a legjobb minőségben az
Első Kecskeméti Conservgyár
Kecskeméten. 9173
 Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

+ Soványság +
 Szép, telt testidomok a mi kellető orvoslásunkkal, 1900. évi párizsi aranyéremmel kitüntetve 6-8 hét alatt már 30 fontnyi gyarapodást érkeztet. Orvosi rend. szerint. Szigorúan bevizsgálva. Nem szőlőgőz. Számos kísérlettel. Ár a kartonoztatott 2 kor. 50 fill. Postautalvány vagy utánvétellel. Használati utasítással.
Hygien. Institut 9155
D. Franz Steiner & Co.,
 Berlin, 18. Königsplatzstrasse 69.

GANZ ÉS TÁRSA
VASÖNTÖDE ÉS GÉPGYÁR
RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG BUDAPESTEN.

Ajánlanak mindennemű **vas-, acél- és fémöntvényeket** építkezési és gépészeti célokra, **vízvezető csöveket, szivattyúkat, lecsapoló- és öntöző-zsilipet, készülékeket a belvizek leeresztésére.**
 A helyi viszonyok szerint szerkesztett **turbinákat, órlöhengereket, kéregöntetű hengerekkel és malomberendézi czikkeket.**
Zsilipeket bármily nagyságban és bármily rendszer szerint. **Alapcsöveket, zárkészülékeket, cső- és kapuzsilipekhez, czölöpverő gépeket, anyagszállító kocscikat.**
 Álló vagy fekvő **gáz- és petroleum motorokat**, egy vagy két hengerrel és mindennemű **zúzógépeket.**
Meehward-féle forgó gőz- és petroleumeket. Világításához vagy gépek hajtásához szükséges villamoságot bármely távolságra elvezető **dynamogépeket.** 8905

Városi irodánk: **IV., Ferenczies-tere 2. szám.**

Legjobb és leghírnevesebb pipere hölgypor: a **La**
VELOUTINE
 Különleges Rizpor BISMUTTAL VEGYITVE
CH. FAY, ILLATSZERÉSZ,
 PARIS - 9, rue de la Paix, 9 - PARIS.

Szontágh-féle hidegvizgyógyintézet és szanatorium

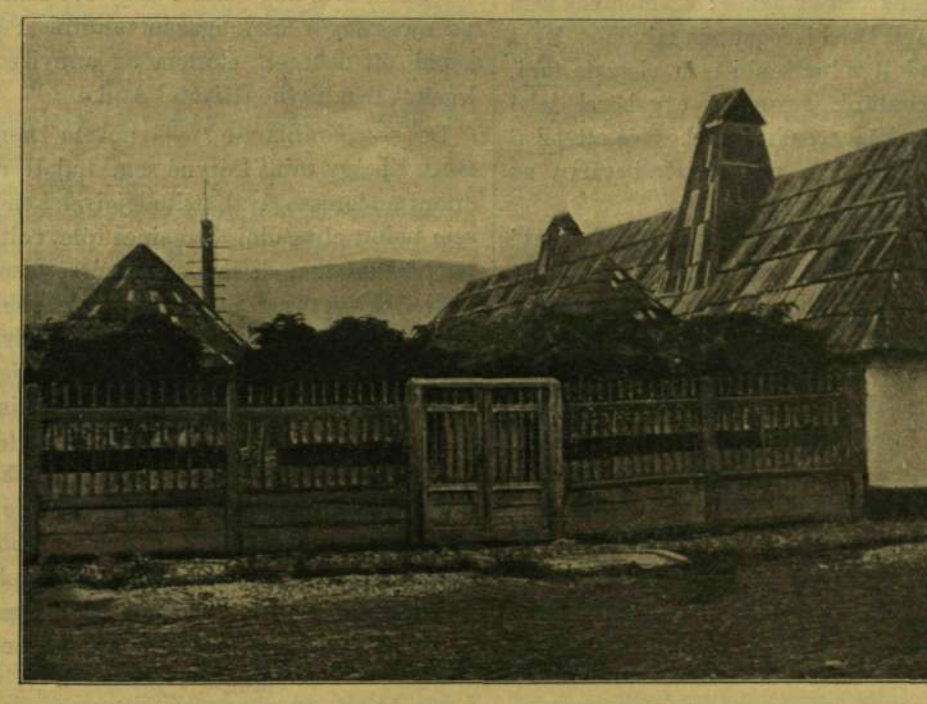
Uj-Tátrafüred.
 Ózondus levegőjü,
 klimatikus magaslati gyógyhely (1005m.)
 Üdülőknek, ideg-, tüdő-, vérébajban és Basedow-kórbán szenvedőknek. (Lignosulfát inhalatio, hiszláló-kura, szanatoriumi kezelés stb.)
 Házilag kezelt konyha. — Pensio rendszer. **Egész éven át nyitva.**
 Teljes kényelem, jutányos árak. Felvilágosítással szívesen szolgál a
 9146 **fürdőigazgatóság.**

Kürcz és Tsa
 Photozinkografiai műintézet
 készíti a legjobb minőségű minden nemű nyomtatványhoz
 Budapest, VIII. Szentkirályi-utca 13

VASÁRNAPI UJSÁG
 26. SZÁM. 1901. BUDAPEST, JUNIUS 30. 48. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: **VASÁRNAPI UJSÁG** és **POLITIKAI UJDONSÁGOK** (a Világkrónikával) együtt egész évre 24 korona félévre 12 * Csupán a **VASÁRNAPI UJSÁG** { egész évre 16 korona félévre 8 * **A POLITIKAI UJDONSÁGOK** { egész évre 10 korona félévre 5 * Külföldi előfizetésekre a postaiag meghatározott viteldij is esatolandó.

PRIELLE KORNÉLIA SZÜLŐHÁZA MÁRAMAROS-SZIGETEN, A LEBONTÁS ELŐTT.

ELŐSZÖR A NEMZETI SZÍNHÁZNÁL.

Irta Prielle Kornélia.
 A **UJSÁGOM** legszebb emlékei fűződnek azokhoz az évekhez, mikor bejártuk a Székelyföldet. Ha visszagondolok mintegy hatvan év előtti útunkra, megszáll az emlékezés. Lelkem megifjodik és szinte jól esik, hogy ezt így leírva, mintegy újra átélhetem a letűnt idők emlékeit.
 Ott kezdődött Maros-Vásárhelyen, mikor Kilenyi Dávidhoz kerültem (1843), ki különben rokonom volt. Szeretettel fogadtak, és nekem, anyátlan leánynak oly nagy volt boldogságom, hogy akadt, ki gondomat viselte. Mivel is hálálhattam volna meg azt a sok jóindulatot, ha nem azzal, hogy úgy hallgattam mindarra, mire a szintársulat minden egyes tagja oktatott. Így új világ nyílt meg előttem. Először voltam ekkor nagyobb társulatnál és módom volt még Déryné játékát is megismerhetni. Szinte lestem minden szavát s bár ekkor már nem volt az a «ragyogó csillag», mégis sokat tanultam tőle.
 De meg is látszott rajtam a hatás: folyton haladtam. S nemsokára, mikor, papi gyűlés idején, Csernatonba kerülünk és egyéb alkalmas hely híján, egy csürben tartottuk meg három

A PRIELLE KORNÉLIA SZÜLŐHÁZA HELYÉRE ÉPÍTETT HÁZ MÁRAMAROS-SZIGETEN, AZ EMLÉKTÁBLÁVAL.

estére tervezett vendégszereplésünket, bizony a «Bárony cipő» előadásakor úgy tűntek mellettem, hogy a lelkes közönség levett a színpadról és ölből-ölbe adogatva, majd hogy agyon nem csókolgatott.
 Mily jól esett nekem ez a bár kissé furcsa ünneplés, de a min akkor, én eleven kis leányka, nem is tudtam megütközni. Mindebből aztán ambíciót merítettem (persze akkor még ezt a kifejezést nem ismertük) és csak arra törekedtem, hogy minél inkább vegye hasznomat Kilenyi bácsi.
 De a siker nyomán ott járt a bosszúság. Mikor szeptemberben Kézi-Vásárhelyre kerülünk, azok a tapsoló, lelkes tisztelők nem elégedtek meg a színházi tüntetésekkel, hanem folytatták ott Kilenyi bácsiék ablaka alatt, tisztelemre rendezett éjjeli zenével. Hogy haragudott ezért a bácsi! Hisz csaknem minden éjjel oda kellett mennünk az ablakhoz, hogy megköszönjük a figyelmet, és a napi sok fáradtság után alig maradt nyugodt éjszakánk.
 Még nagyobb dicsőségben volt részem Szepesi-Szent-Györgyön, mikor 1844 májusában oda jutottunk. A székelly huszárok ünnepeleik és

PRIELLE-SZOBA MÁRAMAROS-SZIGETEN.

Goszleth fényképe.

megtették, a mit sem azelőtt, sem azután nem láttam, hogy felvonás közben egész jeleneteket megújraztattak. Volt aztán virág meg koszorú anyyi, hogy bizony azt sem tudtam, hogy tegyem.

Enyeden, októberben, már úgy összegyűltek a koszorúk, hogy be sem fértek a mi szerény kis lakásunkba. Jeanette néni, Kilenyi bácsi felesége, ki is jelentette, hogy mire is való ez a sok limlom. De aztán látva, hogy a duzzogás nem használ, odaaggtam azt a sok szalagos koszorút a házuk előtti akácokra, melyek olyanok lettek, mint egy kis zászlós erdő. De mikor híre ment, hogy nem tudom megbecsülni a kollégiumi diákok figyelmét, bizony Jeanette néni meg is csak meg kellett tennie azt a sok babért.

Ekkor járt arra Szigligeti, ki akkor már a pesti Nemzeti Színház «titoknok» volt. Persze Kilenyi bácsi, ki értett ahhoz, mint kell egyneknek kedveskedni, — a mint neszt vette, hogy Enyeden van a «Szökött katoná» írója, nyomában elővette Szigligeti új darabját, a «Zsidó»-t. Hogy készültünk mi erre az előadásra! Hisz olyan előtt játszottunk majd, kiről Pesten is elismerték, hogy ért a dologhoz. Össze is szedtük minden tehetségünket és magam is úgy játszottam el azt a kis soubrette szerepet: Lizit, a szobaleányt, a mint azt az én tudományom csak bírta.

Szigligeti el volt ragadtatva. Nem győzött dicserni. S váltig csak azt hajtogatta, hogy nekem ott volna a helyem a fővárosban, és ha akarom, ki is eszközi, mert hatalmában áll, hogy oda szerződtesse nekem. De a bácsiék lebeszéltek:

— Nem állok utadba — mondogatta az öreg — mikor annak eljön az ideje.

Meg is fogadtam a szavukat. De azért ők mégis azt hitték, hátha mást gondolok és otthagytam a társulatot. Azért ettől a perctől kezdve aztán szigorúbb lett irántam Jeanette néni és gyakran anyyira megbántott és kifejezéseivel, hogy sirva fakadtam.

Egy novemberi napon, mikor már rég elfeledtem Szigligeti ígéretét és elhagyva Enyedet, Szébenben játszottunk, kisirt szemmel ott üldögéltem a tornácra, bántódva a rossz bánásmód felett, mikor egy idegen fiatal ember lépett elélem. Bemutatta magát: Tompa Imre. Valóban zavarba jöttem. De aztán, mikor elmondta jövelele czélját, annál nagyobb lett örömöm. Hisz a zsebemben volt a Nemzeti Színház szerződése. Mert Szigligeti, nehogy Kilenyiék előtt feltűnést keltsen levelezgetésével, Egressy Gábor útján inkább Tompa Imrét bízta meg ennek átadásával.

Milyen boldog voltam én akkor! Hogy néztem azt a lap papírt: további haladásom biztosítékát. Aztán 60 forint gázi és 140 forint előleg! Nagy pénz volt az akkor: szememnek sem akartam hinni. De el is fogadtam mindjárt. Most már nem tudott volna senki sem visszatartani. Át is mentünk nyomban egy közel lakó jó ismerősömhöz, Kenderesinéhez és ott az ő házában irtam alá a szerződést, bevárva az úti előleget...

Hogy sajnálták a szebeniek távozásomat! Mikor már annyira megkedveltek és lépten-nyomon bizonyították, hogy nekem is részem van abban a nagy jelentőségű sikerben, mit akkor ott a magyar színészet elért. Különösen Nádasdy grófék, kikhez gyakrabban eljárógtam, tüntettek ki leginkább. Nem is hívtak másként, mint a «comtesse». Estélyt is rendeztek egy izben tiszteletemre, a «Római császár» vendéglőben, karzatos nézők mellett s nekem juttatták a «trónt». A grófnő még azzal a gondolattal is foglalkozott, hogy nekem Bécsbe kellene mennem, mert csakis így lehetek nagy művész.

PRIELLE KORNÉLIA EMLÉKTÁRGYAI BUDAPESTI LAKÁSÁN.

Milyen boldog vagyok, hogy a magyar közönség előtt bizonyíthatom most már az ellenkezőjét.

... Elmentem Pestre. Emlékezem hogy agódtak értem, meg a velem volt kis Hilla nővéremért azok a jó szebeniek. Hogy elhalmozták a kocsist szivarral, ajándékkal, csak hogy vigyázzon reánk, a két gyermekre. Mert azok voltak mindketten s ma is esodálom, hogy nem törődtem az út viszontagságaival, s fel se vettem, hogy egy egész héten át a postakocsi lett az én kis lakásom. Mentem, mert biztatott a remény és csalogatott a jövő...

December 16-án érkeztem Pestre. Mily boldog voltam, hogy végre itt lehetek a fővárosban és színről-színre láthattam az annyiszor emlegetett nagy művészeket. Alig tudtam bevárni az estét, mikor Lendvay Márton jutalomjátékával «Don Cäsar de Basan»-t adták. S milyen szépek tetszett előttem az a közház, melyről oly sokat beszéltek nekem, ott a vidéken. Mint dobogott a szívem, mikor ott a vasrács mögött, az arkádok alatt befordultam a fákkal beültetett udvarra, hogy felkeressem az igazgatót, Bartay Edét. Mennyire jól esett nekem biztató szava, hogy majd kapok új szerepeket, miket még Kilenyi bácsinál sem játsztam. Úgy tetszett nekem, elértem boldogságom netovábbját. És el is határoztam, hisz alig voltam négy éve színész: no most fogok csak igazán tanulni. Példányképül ott lebegett előttem az annyiszor emlegetett Lendvayné (Hivatal Anikó).

De — bevalljam-e? — nekem nem tetszett. Épp úgy mint Déryné sem tudott meghódítani modorosságával, attitűdeivel, Lendvayné sem tudott elragadni. Szó sincs róla, volt benne temperamentum, de semmi természetesség, közvetlen egyszerűség. Szavai is inkább hadarásnak illett be. A mellett játékában folyton ismételte magát. Az újjongó örömet mindig akkép fejezte ki, hogy fel és alá futkosott a színpadon és fölemelt kezeivel a madár röptét utánozta, terc-z-triolokban skálázta hangját. Mikor először láttam ezt, engem is megkapott, de aztán, mikor folyton újra ezzel állott elő, többé nem tudtam csodálni. Jól esett az én lelkemnek, hogy Fánecs, a főrendező is nekem adott igazat és szinte lebeszélte, hogy ne nézzem meg Lendvay-

nét «Romeo és Juliá»-ban, mert még talán utanoznom.

A később oda került Komlóssy Ida, bármennyire ünnepelték, inkább szellemével, mint játékkal hatott. Beszédében volt valami vontatottság, szavai pedig monotonnak tetsztek. Lehet, hogy ez a néhány őszinte kritikai szó talán elűt mások emlékeitől, de jól tudom, hogy nézetemmel nem állok egyedül, sőt már akkor is megírta mindezt az «Életképek».

Csupán Laborfalvi Róza volt az, kit mindjárt megszerettem s ki egyszerű, természetes játékkal magával ragadott.

Mégis hiába volt meg az én külön véleményem, úgy féltem az első fellépéstől. De Szigligeti biztatgatott, hogy abban játszam, miben ő is látott és akkor majd csak könnyebben megy minden. S úgy is történt. Az a nyelvezet kis szobaleány, a hamiskás Lizi, a ki ott inceleg az ő Jancsijával, megtetszett a pestieknek is. (December 10.) Hja! akkor még nótáztam is és az én kis filigrán hangommal oly pajkosan énekelgettem:

Jöszte ablakodra, kedves,
Minden csendes, nyugszik már...
A kísértet és szerelmes
Ide s tova jár...

Még ez is hatott. S könnyű volt pótolnom De Cau Mimit, a soubrette-t, kiről, mikor megvált a színházról, azt írták a lapok, hogy Olaszországba utazott...

Hogy miben játsztam? azt mind nem is akarom elősorolni. De néhány szerepet mégis fölemlíték.

1845 Febr. 22.	Chivri Diana.	Diana.
— Márcz. 28.	Lear király.	Cordélia.
— Április 14.	Eljegyzésárazat alatt.	Julia.
— Július 11.	Örökség.	A szobaleány.
— Július 25.	IV. Henrik.	Lady Perey.
— Aug. 12.	Gritti.	Margit.
— Aug. 24.	Szökött katoná.	Julesa.
— Aug. 31.	Egy pohár víz.	Abigail.
— Szept. 9.	Coriolán.	Virginia.
— Szept. 29.	Lorenzino.	Luiza.
— Október 1.	Cillei Friderik.	Verezia.
— Október 3.	Fehérek.	Miss Anna.
— Október 5.	Peleskei nótárius.	Fanni.
— Október 7.	Oskar.	Szobaleány.
— Október 9.	Piseco.	Berta.
— Október 11.	Királynő és kalandor.	Sylva.
— Október 17.	Londoni koldusok.	Madlaine.

Annyi bizonyos, hogy egy év alatt, míg a színház tagja voltam, 87 estén át játszottam, sokat először és gyakran oly szerepekben, miket rák oktrojáltak.

A kritika — akkor a Frankenburg «Életképek»-je volt a tekintély — eleinte nem fogadott szívesen. Rám olvasta, hogy szórakozott vagyok, de aztán, mikor már elmúlt a lámpalázam, annál melegebben irt rólam; sőt gyakran okolták az igazgatóságot, hogy miért nem adnak szobaleány szerepeket Egressy Gábornának s játsszatának velem inkább nagyobb szerepeket. Utóbb lépten-nyomon Komlóssy Idával hasonlították össze s milyen büszke voltam én akkor, mikor elibe is helyeztek. Mikor aztán az «Egy pohár vízben» Komlóssy Ida a királynét adta, nekem pedig Abigailt kellett játszanom, már a legnagyobb határozottsággal kimondták, hogy mennyivel egyszerűbb, mennyivel természetesebb a játékom, mint Komlóssyé.

Mily jól esett ez mind nekem. Úgy éreztem, hogy még többet is fogok elérhetni. Mikor aztán eljártam Luizát «Lorenzino»-ban, azt írták, csak iparkodjam, egyéb ajánlatos tulajdonságaim következtében igen használható tagja leszek a Nemzeti Színháznak.

De nem úgy történt. November 2-án már azt mondta a rendező ott a lámpák előtt «A szökött színész és katoná» előadásakor, mint ezt annak

idején a lapok is kifigurázták, hogy szerencsése van jelteni megbetegedésemet és november 8-án már tényleg utolszor játszottam.
Letelt az éves szerződése, elmentem vidékre, hogy folytassam vándorlásaimat.

De megőrizve annak emlékét, hogy a negyvenes években, mikor az alig megnyitott színházban ott játszottak színészetünk kimagasló alakjai, azok közé tartoztam, kik szintén hozzájárultak a színészet megkedveléséhez.

PRIELLE KORNÉLIA EMLÉKTÁRGYAI.

A «Vasárnapi Ujság» múlt heti számában már volt szó arról, hogy most ünnepelte Priele Kornélia hatvanadik évfordulóját ama napnak, mikor megkezdte művészi pályafutását. Az ünnepelt művész ma számunkban új, érdekes adatokkal élénkítve mondja el, mint került először a Nemzeti Színházhoz, hol mindjárt felismerték nagy tehetségét. Ebből az alkalomból bemutatjuk Priele Kornélia máramaros-szigeti szülőházát is. Egyszerű, zsindegyfedes ház ez, olyan, minőt még most is találunk eleget, ott az Iza partján. Bizony, ha nézzük ezt az egyszerű külsejű kis portát és ismerjük a művészno játékát, igazat adunk Molnár Györgynek, ki feljegyezte emlékirataiban: «Priele modora, tartása, minden mozdulata könnyed és előkelő, mintha csak a csipkehullámos, koronás bölesből s nem a máramaros-szigeti szígyártó egyszerű fészkéből repült volna ki.» (Priele Kornélia francia eredetű családból származott, s nagybátyja gárdakapitány volt a francia hadseregben.)

Utóbb e telket Szabó Aurél vette meg és mint másik képünkön látható, ma modern épület van azon a helyen, hol Priele Kornélia szülőháza állott. Mint a művészno lelkes tisztelője, a tulajdonos e lakóházat emléktáblával is megjelölte, mit a máramaros-szigetiek ünnepélyesen lepleztek le.

Ez épületben a «Priele-szobá»-ban vannak elhelyezve a művészno emléktárgyai. Sőt minden egyes bútordarabhoz Priele Kornélia művészi pályájának egy-egy emléke fűződik. Java részét ott kapta vendégfelleptei alkalmával a vidéken, hol mindig ünnep volt megjelenése. Itt van elhelyezve ama díszes karosszék is, melynek támlányába Priele Kornélia legkiválóbb szerepei vannak behimezve. Itt látható leánykori arcképe is, melyet Barabás Miklós festett. E gyönyörű gyűjtemény háttérét képezi ama tizenöt ezüst és arany koszorú, mivel tisztelői hosszú működése alatt kitüntették és az a sok szalagos babérszörű, melyekkel különböző alkalmakkor elárasztották.

Emléktárgyainak egy része még a művészno jelenlegi vas-utezai lakásán van, de ezek is oda kerülnek majd a máramaros-szigeti Priele-szobába. Ezek között figyelmet érdemel a művészno férjének, Szerdahelyi Kálmánnak olajfestésű és aczélmetszetű képe; ama kis rajz, mely feltünteti a kabola-polyánai fürdőben levő azt a kies helyet, melyet tiszteletére «Kornélia-lyet»-nek neveztek el a fürdővendégek, továbbá iróasztala, rokokó stýle emlékeztető külsejével, könyvtára, koszorú- és levélgyűjteménye, díszes albumai, pályatársnői által adott arcképek, mely mind oly vonzóvá teszik a művészno csendes otthonát.

ARATÁSKOR.

Uram, meghallád kérésünket,
Megtárad a mi kenyerünket,
Im, rónán, völgyön, halmon által
Borítva a föld ért kalászszal.

Tán többet kértünk, jobbat vártunk,
Mikor vetettünk s boronáltunk,
Pirosabb szemet, dúsabb szalmát,
Munkánkunk fizetőbb jutalmát.

De ime, a mag kicsirázott,
A száron ott az ért kalászkok,
S gyűlök a rend kapánk nyomába,
Verejtékünk nem hullt hiába.

Munkánk bérét bár szükre szabta,
Mégis csak Ő az, ki megadta,
S áldását bár kisebbre mérte,
Áldassék az Úr neve érte...

Az ért vetésen nézve széjjel,
Ki ott állsz félretört reményvel:
Győzzön a hit, a hála rajtad,
És nyíljék imádságra ajkad.

Hiszen, igaz, mit sem mulattál,
Reggeltől estig fáradoztál,
A földre csorgott verejtéked, —
Más jutalom illetve téged.

De mégis... Gondolj csak reájok,
A kik úgy járják a világot,
Hogy küzdenek egyre, fáradoznak,
Hasadtát várva jobb napoknak.

S a mit egyik nap összehordnak,
Az széthull, összeomlik holnap,
A kik nem tudnak megpihenni,
És nincs jutalmuk soha semmi.

Kik szántnak, vetnek, boronálnak,
Soh'se magoknak, mindig másnak,
Kiknek a nyár kalászt nem érlel,
Csak lesorvasztja gyilkos kézzel.

Óh sokan vannak, százan, ezren,
Így bolyognak itt e földkelezen...
Buzogjon hát fel háláadásod,
Neked mégis van aratásod.

Inczedy László.

EGY MAGYAR MÉRNÖK A MANDSUORSZÁGI VASÚTNÁL.

Magyar műgyetemünk kiválóságát hirdetik távol világrészekben dolgozó mérnökeink sikerei. Nemrég az Ural legészakibb tájairól jött haza Kiss Gyula mérnök, a hol rendkívül nehéz terepviszonyok közt nyomozott egy vasúti vonalat, mi közben a fiatal magyar mérnök általánoson feltűnt szakképzettségével oroszok közt. Braun Rudolf, szintén igen fiatal mérnökünk Peruban rendez be elektromos telepeket a világ egyik legnagyobb angol vállalata számára, s mint a vállalat egyik legkittinőbb képzettségű mérnökét, ugyancsak megbeszélük. A világhírű Ganz-gyár olaszországi sikereiről nem is beszélve, jelenleg Port-Arthur villamos berendezésével: világításával, villamos üzemű emelődarúival fáradozik s ezzel a magyar munkának a legtávolabbi keleten nyert piacot.

Különösen szép eredményeket ért el azonban Gubányi Károly mérnök, a ki jelenleg a Mandsu határon építi a szibériai vasút egy részét.

Ez a fiatal mérnök hazánkban is élénk tevékenységet fejtett ki a mérnöki munkák körében. Ő építette többek közt Keller János társával a győr-veszprémi vasút Czuha-völgyi szakaszát, a Bakony legérdekesebb műtűjét. Úgy látszik, hogy itt kapott kedvet a nagyobb vállalatokhoz, mert alig hogy ezt a munkáját befejezte, útra kelt Kelet-Ázsiába, hogy ott valami nagyszabású vállalatban vegyen részt.

Sokáig időzött Sanghaiban, hiába várva a kedvező alkalomra. Hazulról szemrehányásokat kapott, hogy hiú ábrándok után futott. Sanghaiban az irigykedő osztrákok gúnyosan mosolyogtak a háta mögött: mit nem akar ez a magyar!

Ilyen körülmények között találkoztam vele 1898 tavaszán Kelet-Ázsiá Sodomájában, Sanghaiban. Addig főzött, forralt azonban mindenféle terveket, míg egyszer fölkerelkedett, Sanghaiból átment Vladivosztojkba s beállt a szibériai vasúthoz vállalkozónak.

Rendkívüli szorgalmával, józanságával és képzettségével rövid idő alatt olyan szép helyeztet szerzett magának, hogy ma már zászlóként tekinthetünk eredményeire.

Nagy dologban fáradozik most Oroszország! Vasúttal akarja összekötni Szibéria legkeletibb végét az anyaországgal. 1891-től 1900. év végéig 1630 millió koronát adtak ki erre a célra, de még az ideére is elő van már irányozva 465 mil-

Tahéjas völgy Szibéria és Mandsu-ország határán.

lió korona, s az egész vasút több mint két milliárd koronába kerül.

A vasút készen van már a Baikal-tavon is túl, majdnem egészen az Amur folyóig. Jelenleg innen gőzhajóval szokás lemenni az Amuron egész Khabarovszkájig, a honnan már vasút visz le az Usszuri völgyén egész Vladivosztokig.

Nagy baj azonban az, hogy téli időben az Amur be van fagyva, nem lehet rajta hajózni. Aztán meg a folyón fölfelé ugyancsak unalmas az utazás, vagy legalább is nagyon sokáig tart. Egészen más lesz a közlekedés, ha *Nercsinszk-től* is, a melynek vidékén a ma kész vasút végződik: vasúton lehet tovább menni, majdnem egyenes vonalban *Vladivosztokig*. Ez az új vonal először átszeli az Argun és Silka folyók közt elterülő hegyvidéket, aztán *Khailár* vidékén a *Khingán* lánczát, a melyen átkelve, sokkal alacsonyabb térszínre jut. Valószínűleg ez a hely lesz a vasútvonal legnehezebb része, de többet alig tudnék róla mondani, miután a hegyláncz legnagyobb részét ismeretlen.

Cziczihar vidékén a Nonni árvizes lapályára érkezik a vonal. A Nonni és a Szongari egyesülésének helyén olyan óriási kiöntések vannak, hogy e miatt el kellett kerülni *Kirin*-t, az egész ország legfontosabb kereskedelmi központját. Még *Petunától* is éjszakra marad a legújabb trassz és *Hulan-csönn* helységei éri a Szongarit, mert annak itt már szűkebb a völgye, könnyebb rajta átkelni.

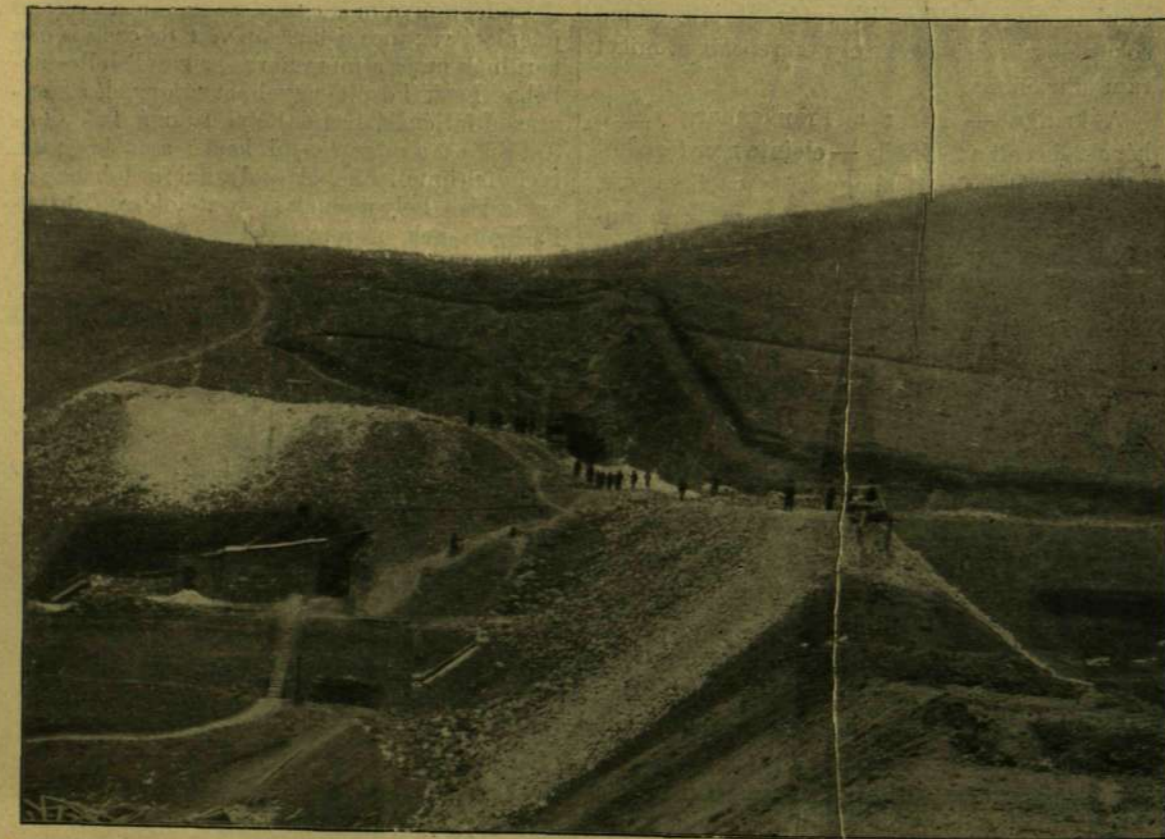
Ezután ismét nehéz hegyvidékek tartják a vasútvonal, egészen az orosz határig. Lávával takart, gránitból való hegyek ezek s nagy, zárt tömegeiknél fogva sok fejtörést okoznak a mérnöknek.

Gubányi Károly most éppen az orosz-mandsu határon alagútát váj a gránit bércekre. Képeink elég tájékozást nyújtanak a munka nagyságáról, a vállalkozás tekintélyes voltáról.

Gubányi valósággal meghódította munkásait azzal, hogy fizetésüket rendszeresen minden levonás nélkül kiszolgáltatta, mindig józan (ez itt följegyzendő!), a munkásokkal úgy bánt, mint emberekkel, legyenek azok akár muszkák, akár kínaiak. Nagyon szereti különben a kínai munkásokat, mert szorgalmasak, kitartók, tanulóknak és nem isznak pálinkát.

Az alagút vájásához a legmodernebb eszközöket használja s rövid idő alatt kitűnően be tudott rendezkedni. Pedig magának kellett még lakóházat is építtetni, a melyhez maga vágatta a fát, hiszen nem volt ott semmi. Emberi lakás napi járóföldre sincsen!

A szibériai vasút mandsuországi szárnyvonalai közül azt, a melyik *Mukden*-ből az ország fővárosából kiindulva a *Pecsi-öböl* nyugati partjain *Peking* felé tart, magam is láttam épülőfélben: töltsései és bevágásai részben már készen voltak, noha akkor (1897 november és december havában) a munka szünetelt. Ez a szárnyvonal *San-hai-kuan*-nál csatlakozik a *Pekingbe* vezető, már üzemben volt vasúttal.

Gubányi Károly alagút-építése a mandsu-országi vasúton.

KÉPEK A MANDSU-ORSZÁGI VASÚT ÉPÍTÉSÉRŐL.

rubelt mindenütt elfogadták, sőt értékék is a vele való számolást.

Valószínűleg innen ered az, hogy az oroszok olyan könnyen jutottak *Mandsuországi* birtokába a jelenlegi zavarok alkalmával.

Nem hiszem, hogy az ország kellett volna nekik első sorban. Van *Oroszországnak* elég földje, a mit úgy sem tud benépesíteni. A *Pecsi-öböl* nyílt tengervidéke után áhítoztak, meg a vasutat akarták biztosítani, mert ezzel valószínűleg hatalmas lendületet fog nyerni *Oroszországi* keletázsiai hatalma és kereskedelme.

S ebben a századokra szóló s hatásában az európai műveltséget is hatalmasan terjesztő nagy műben egy derék hazánkfiának, *Gubányi Károlynak* is osztályrész jutott, a mire csak örömmel gondolhatunk. *Cholnoky Jenő*.

A KÉT NAGYBÁCSI.

Amerikai elbeszélés. (Folytatás.)

Irta *Sidney Herman Preston*. Angolból fordította *S. A.*

II.

A hideg novemberi szél, a mely odakinn fúj, mintha még növelte volna kis házunk barátságos voltát első tea-estélyünkkor. Miután nagyon korán házasodtam, azonnal, a mint némiszerény jövedelemre szerttettem, — megvolt az az örömünk, hogy háztartásunk szükségleteit fokozkint szereztük be, a szerint, a hogy a rájuk való pénzt meg tudtuk takarítani. S mikor a sokáig áhított teakészlet is megvolt, végre meghihattuk egy pár barátunkat.

Kis társaság volt, de nem is lehetett más, mint jókedvű, mivelhogy *Harold Jones* is közte volt. Ő volt az én legjobb barátom az iskolában s a házasságom nem ártott egymás iránti szeretetünknek. Tele volt azzal a kedves, sugárzó jókedvvel, melyet *Marion* és én üdítőnek találtunk. Még ma is bánt, ha rá gondolok, hogy az a jó fiú milyen állapotban ment el ez este tőlünk; ő azonban másnap már megbocsátott nekem s erre az estére hálás emlékezik vissza, mert ekkor ismerkedett meg unokatestvéremmel, *Jean Acres*-szal.

Ép elvégeztük a vacsorát és én utána akartam menni a többieknek a fogadó szobába, mikor neszt hallottam az ablaknál. A mint odanézettem, az ablaklátra kinyílt és egy sovány, sápadt férfi arca bontakozott ki a sötétségből. Erősen szemébe néztünk egymásnak. Én magam mozdulatlanul állottam a rémülettől: hisz ez az arca az én arcom, mely kísérteties módon változott el az ablakban. Aztán hirtelen eszembe jutott, hogy hisz ez a bácsim, a hogy tiz év előtt lát-

tam. Csakhogy akkor gondosan öltözött, egyenes tartású fiatal ember volt, sötét barna szemei csüfölködő tüzből égtek, ajka mindig mosolygott, modora mindig udvarias volt. Ugyancsak megváltozott azóta: szeme bamba és homályos, fáradt, gondszülte vonás a szája szélén — és mégis, ő volt, *Harry* bácsi. Szemből kérdő könyörgést olvastam ki; nem irgalmat kért, hanem azt, hogy fölismerjem. Megtehettem volna, hogy becsapjam az ablakot s ott hagyjam őt szélben, hidegben, — de úgy nézett rám, mintha azt kérdezné, van-e lelkem dobzódni a fénytűzésben, s engedni, hogy ő éhezze és kétségbeesék. Ha igen, elég büszke volt rá, hogy csöndesen odább álljon.

Föltámadt bennem a részvét és rokonszenv. Intettem neki, hogy jöjjön be; egy pillanat múlva már lenn voltam a mellékajtónál, melyet kinyitottam számára.

— Hát mégse válik a vér vízzé, — mondta *Harry* bátyám rekedt hangon, a mint megfogta kezemet.

Az én vérem úgy forrott az ereimben, hogy nem is tudtam szólni. Az ő szeme azonban még mindig az asztalon függött, az éhenhaló állat sóvárgó kifejezésével. Nem is vette észre hallgatóságomat. Helyet csináltam neki, hadd csitítsa éhét azalatt, a míg én a fogadó szobába mentem.

Kétségbeesett igyekezetet fejtettem ki, hogy egyszerre együtt lehessen meghívott vendégeimmel és a hivatalnokkal is. Azt reméltem, a többiek nem fogják észrevenni időnkinti eltűnéseimet, de láttam, hogy *Marion* egészen megzavarodva néz rám, valahányszor visszajöttem az ebédlőből. Úgy tettem, mintha nem vettem volna észre kérdő pillantásait s a mint megláttam, hogy ő is el akar tűnni, hogy végére járjon a dolognak, mindig megelőztem azzal, hogy kimentem a szobából. *Harold*, azt hiszem, azzal gyanúsított, hogy titokban az asztalon maradt jöfőle enni-inni valókból dobzódom, mert mikor harmadszor látott meg, hogy az ajtó közelében leülök egy székre, majd megszakadt nevében.

Mikor azonban szemrehányóan néztem rá, zsebkendőjébe rejtette arcát s úgy tett, mintha trüsszentene. Azzal igyekezett aztán jóvá tenni hibáját, hogy óriásiakat kacagott minden megjegyzésemre, akár volt benne élcz, akár nem. Pedig bármennyire igyekeztem is jókedvűnek mutatkozni, nagyon szórakozott voltam, mert az eszem mindig azon járt, hogy mikép rázhatnám le magamról a nagybátyámat.

Szerencsémre, ő sem ragaszkodott ahhoz, hogy itt maradjon, mert belátta, hogy nagyon is nyomoruságos a külseje. A világért sem akarna engem rossz hírbe hozni azzal, —

Gubányi első tanyája a szibériai őserdőben.

mondta, — hogy valami rendőr a házamban találjon a nyomára. Most ugyan nem tett semmi rosszat, de a törvény könyörtelen vérebe, a mely nem engedi, hogy a ki egyszer megbotlott, becsületes ember módjára éljen, — valami régi foltot fedezett fel multjában.

Megszántam szegényt, a mint láttam fáradt, agyonhajszolt arcát, kopottas ruháját, és abbeli igyekezetét, hogy derekasan viselje magát. Később azonban kezdett fölélnélni s mikor én kijelenttem készségemet, hogy segédkezzenytűtök neki, a szeme könnyes lett a hálás megindultságtól. Ha elég pénzt tudnék neki kölcsön adni, hogy eljusson vele *Pittsburgig* és még egy-két dollárt rá, ott kaphatna munkát és néhány hét alatt visszafizetné az adósságát. Igyekezni fog érdemessé tenni magát bizalmamra — nem fogom megbánni . . . nem tudott többet mondani, arcát tenyerébe rejtette. Hallgatása ékesen szóló volt.

Ajánlata czélszerűnek látszott. Első gondolatom az volt, hogy odaadom neki a pénzt mindjárt, később azonban úgy határoztam, hogy jobb lesz mégis, ha elkísérem. Így tehát azt ígértem neki, hogy találkozom vele az éjfélti *chikagói* expresszvonat indulásakor a pályaudvaron. Sietve lekaptam az ócska téli kabátomat az előszoba fogasáról, ráadtam, hogy csak menjen már. Magam pedig megkönnyebbült szívvel mentem vissza a fogadószobába.

Alagútépítés a mandsu-szibériai határ gránithegysegoiben.

KÉPEK A MANDSU-ORSZÁGI VASÚT ÉPÍTÉSÉRŐL.

A vendégeink nem sokkal később fölkeltek, hogy elmennek. Míg a hölgyek készülődtek, rásegítettem *Lancey* segédlelkész úrra a kabátját. Aztán *Harold* hangját hallottam az előszoba végéről.

— Nézd csak, *Harry*, nem találok a kabátomat.

Egy pillantás a fogasra, világossá tette előttem, hogy mi történt. *Harold* kabátja eltűnt, az én ócska kabátom meg ott maradt. Fölkaptam egyik kezemmel, a másikkal meg *Harold* ot bevonsoztam az ebédlőbe.

— Csitt! — suttogtam, betéve az ajtót, — ne szólj senkinek, a kabátod eltűnt.

— Eltűnt? — ismételte *Harold*, bután nézve rám.

— Igen, igen, — mondtam én türelmetlenül — elajándékoztam. Vedd föl ezt!

— Elajándékoztad? — dadogta ő elképedve s kivonva a karját a kabátból, melyet már kezdem ráhúzni.

— El, — feleltem én folyton utána menve, a mint az asztal körül hátrált előttem. — Eltűnt, de odaadom neked ezt a másikat mára. Maradj veszteg — hálás lehetnél.

— Kérem a kabátomat — jelentette ki ő hangos, panaszkodó hangon, — add ide a . . .

— Ne kiabálj úgy! — szóltam rá keményen, mert attól féltem, *Lancey* úr meghallja a szavát. — Úgy tessz, mint egy kis gyerek. De hiába bögsz utána, a kabátodat nem kapod vissza. Elajándékoztam. Nesze, vedd föl ezt!

Egy darabig tűrte, hogy ráhúzzam a kabátomat aztán újra rákezdte:

— Nézd öreg, hát hova tetted? Úgy-e, elrejtetted tréfából s most nem jut eszedbe, hova? Nincs ott abban a kis szekrényben, a lépcső alján? Ha ideadod, holnap nem bánom, eljövök és fölveszem a tiedet. De ma nem szeretném, ha ebben látnának. Add ide . . .

Elhallgatott kétségbeesett tekintetemre s én hallgatva szorítottam össze a fogamat. Begomboltam rajta a kabátom két felső és két alsó gombját, de a középsők sehogysem akartak összeérni, hátrább léptem, hogy megszemléljem a művemet s kacagásban törtem ki, látva, milyen furesz ebben a kabátban. Hátul a földig ért, elül pedig nagyon is rövid volt, a derekán rettentő ránczot vetett, az újjából csak a körme hegye látszott ki.

— *Harold* — suttogtam — ez pompás tréfa. Nevetni fogsz, ha — ha megtudod a csattanóját . . .

A szája megnyílt, de csak erre a két szóra: — Kérem a kabát . . .

Elhallgatott heves mozdulatomra.

— Mondom neked utoljára, elajándékoztam. Holnap visszahozom. Éjfélkor kimegyek a *chikagói* expresszvonathoz és —

— *Harry* — felelt ő, — igyekezzél kijózanodni és gondold meg, mit mondasz. Ha elajándékoztad, nem adhatod nekem vissza holnap, ha pedig *Chikagóba* mégy, akkor egyáltalán itt se leszel. Sokkal jobb, még tréfának is, ha a kabátomat előhúzd rejtékhelyéből — tette hozzá gyenge mosolylyal — s akkor én . . .

Hirtelen ott hagytam a faképnél. Épen idején. *Lancey* és *Jean Acres* már az előszoba-

Gubányi amerikai sziklafúrója a mandsu-orosz vasút alagútjainak építésében.

A MANDSU-ORSZÁGI VASÚT ÉPÍTÉSE.

ban voltak s búcsúzkodtak. Jean egyszerre elkezdett fuldokolni. Hátranézve láttam, a mint Harold feltűnik az ebédő felől.

— Azt mondja, hogy ... kezdett hozzá a beszédhez.

— Igen, igen, — vágta közbe, hangosan megrázva a kezét. — Majd elintézzük ezt holnap, Harold. Jó éjszakát!

Jean felé fordultam, mert Haroldnak kellett őt hazakísérnie. A fogadószobában volt, nevetését egy dívánpárnába igyekezve fojtani.

Oh, Harry — kérdezte tőlem, — mért van neki olyan kabátja?

— Csitt! — feleltem, — én adtam neki. Gyere hamar, már várakozik rád.

Volt okom rá, hogy siettessem, mert kijelentette, hogy belehal nevetésben, ha még egyszer látja.

Harold már a kapunál volt Lancyékkel. Utána szoltam, mire visszajött, várakozással telve:

— Vissza akarod adni?

— Harold, — mondtam én szemrehányóan — megfellebbeztem a kereskedésedről.

Unokahugom előre jött, zsebkendőjébe rejtve arcát, elfelejtve »jó éjszakát« mondani. Nem is tudott szólni.

A mint a kapu bezárult, Marion hozzám fordult:

— Mit csináltál te? Mi lette Jean? Mi történt Jones úrral? Miért mondta, mikor kiment, hogy ne ereszszelek Chicagóba?

Nagybátyám a vasúti pályaház épületének árnyékában várakozott rám.

— Ugyan Harry, — mondtotta bosszankodó hangon — ez a kabát jó meleg, csak hogy ha ebben járnék, elfognának, mert azt hinnék, lop-tam. Nézd csak!

Elvettem magamat, a mint ránéztem, mert a kabát, a mely igen jól állt Haroldnak, a ki zömök és kövér volt, a nagybátyám magas természetű volt, mint egy zsák, az újjai pedig alig értek a könyvéig. Ő is nevetett, mikor megmagyaráztam neki a tévedést s mikor kicseréltem vele az én legjobb kabátomat, eltelt

hálával. A modora azonban egyszerre nagyúrias, leereszkedő lett irántam.

— Isten ügyse, — mondtá, — ilyen jó kabátom nem volt már évek óta. Némely ember elajándékozza a kopott ruháját és nagyra van a bőkezűségével, de ez itt, ez bizonyosan vadonat új.

Felsőhajtottam, — de egy kicsit büszke is voltam akarattal nagylelkűségemre. Azért a kabátomat mégis csak sajnáltam.

— Emlékeztet ez valamire, — mondtá a bácsi vidáman — a mi a múlt héten történt velem.

— Mi az?

— Egy öreg gentleman, a kit sohase láttam azelőtt, megajándékozott a Chikagótól Clevelandig szóló vasúti jeggyel.

Hallgatott, hogy mit szólók hozzá. Én azonban nem szóltam semmit, mert nem hittem belőle egy szót se.

— Ez csakugyan megtörtént, — folytatta. — Még azt se resteltem, hogy utána fusson a vonatnak és odanyújtsa nekem. A legkülönösebb azonban, hogy ennek az úrnak az arcképe ott van a szobáid falán.

— Lehetetlen! — kiáltottam én. — Ez Andrew Sinclair, a feleségem nagybátyja. Hogy ő adta volna a jegyét! Egy ilyen vén zsu-gori!

Nagybátyám érdeklődve nézett rám.

— Harry, — mondtá egy kis szünet után, — úgy látszik, nem nagyon szereted az öreg urat, hát elmondom, hogy történt az eset. Egy héttel ezelőtt ép oly sűrű volt, hogy elszabaduljak Chicagóból, mint most innen. Nem volt egy garasom se, mikor az állomásra kiértem, de biztam benne, hogy majd csak akad valami alkalmatlóság. Akadt is. A mint a vonat elindult, egy öreg urat láttam a peronra kiszaladni, balkezeben egy táská, jobbában a vasúti jegy. Ha lett volna időm a meggondolásra, ellenállottam volna a kísértésnek. De nem volt. Ép akkor ugrottam fel a legutolsó kocsi lépcsőjére, a mikor ő odaért nagy lelkesedéssel. Kinyújtotta a kezemet, hogy majd felsegítem és —

A bácsinak elállt a szava nevetésben.

— Csak nem —
— Hát tudod, nem volt idő a kérdezgetésre. Lehet, hogy ő azt akarta, hogy felsegítem, de én meg úgy magyaráztam a dolgot, hogy odanyújtja nekem a jegyét. Így hát —
— Elvetted! — kiáltottam én, küzködve magammal, hogy visszanyerjem komolyságomat. — Hát nem tudad, hogy ez nem járja?
— Bizony, — felelt ő komolyan, sóhajtván egyet, — csakugyan nem tudtam. Ösztönszerűen cselekedtem. Szükségem volt a jegyre. Neki nem volt rá szüksége. Neki nem volt valami nagy dolog, ha a legközelebbi vonatot meg kell várnia; nekem az lett volna. Most már látom, hogy rosszat tettem, de tudja Isten, érezni még mindig nem érzem. Hiszen láttam rajta, hogy ép oly könnyen megfizethető egy különvonat árát, mint a jegyét.

Kérdőleg pillantott rám, én pedig siettem megnyugtatóni, hogy Andrew bácsi egyike a leggazdagabb embereknek Clevelandban.

— A kalauz ép akkor jött ki az ajtón, — folytatta ő elcsukló hangon, — hát integettem a kezemmel s azt kiáltottam: »Isten veled, bácsikám, tisztelem a német!« Üssön belém a mennykő, ha az öreg elő nem vette a zsebkendőjét s nem intett vele búcsút. Ez nagyon megnyugtató, mert láttam, hogy érti a tréfát s nem akar botrányt csinálni.

Nehezre esett eltitkolni kitérő jókedvetem azon, hogy mikép maradt le Marion nagybátyja a vonatról. Tudtam, hogy nem helyes dolog tőlem, ha így gondolkozom, de eszembe jutott, hogy bár a szájam gyenge jellemre vall is, még se hagyom magam Harry bácsitól így lóvá tenni. Tudtam azt is, hogy tulajdonképp gonoszítottam jutalmazok, mikor Harry bácsinak tíz dollár adok öt helyett a vasúti jegyen kívül, — de szívesen adtam mégis.

Az express-vonat tíz percig állott s én elkísértem a bácsimat a kocsijárá. Meg akartam várni, míg a vonat elindul, de ő figyelmeztetett, hogy a kabátom — Harold kabátja — feltűnést kelt. Így hát melegen elbúcsúztunk. A mint el akartam menni, ő beledugta a kezét a zsebébe s utánam kiáltott:

— Harry, itt felejtettél valamit.

Hirtelen elhallgatott, megzavarodva.

— Néhány szivart és egy gyufatartót — folytatta. — Megtartom, ha nincs kifogásod ellene.

— Csak tartsd meg, — feleltem én jó szívről.

A vonat elindult s a mint elhaladt előttem, ott láttam űlni a fényesen kilavírozott nagy dohányzó-kupéban Harry bácsit. Nagyúri kényelemmel dőlt hátra, egyik kezében égő szivart tartott, a másikban valami csillagot tárgyalt, a mit tetszelegve nézegetett. Késő volt már, mikor észrevettem, hogy ez nem egyéb, mint az én drága, finom, ezüstbe foglalt metszett üveg pálinkás butykosom.

A legfelreesebb utazákon mentem haza, szüntelenül érezve, hogy nem vagyok se kövér, se alacsony természetű. Most már értettem, mért vágyakozott annyira Harold a kabátja után. Az a gondolat se volt valami nagyon vigasztaló, hogy ezután majd nekem az ócska, kopott kabátomban kell járnom.

Egész eddig a pillanatig azzal hitgettem magamat, hogy ravaszul és e mellett nagylelkűen viseltem magamat a nagybátyám iránt. De most keserűen kellett belátnom, hogy nem úgy van. A kabátom, a pénzem, drága szép butykosom — mind oda van. Mindennél azonban sokkal rémitőbb volt, hogy ellenem való merénylete nyilván csak bevezetése valami sokkal nagyobb szabású szédülésnek.

(Vége következik.)

MÁRIA TERÉZIA ÉS A MAGYAR FŐURAK.

Fényes történelmi ünnepség színhelye volt e hó 29-én az Esterházyak pozsony megyei ősi birtoka, Cseklész, hol kegyeletes emlékezettel ülték meg annak a látogatásnak évfordulóját, melyet Mária Terézia utolszor tett e kastélyban 1770-ben s ezzel kapcsolatban korhű felvonulásokban mutatták be az akkor tartott ünnepségek programjának főbb jeleneteit.

Az Esterházyak cseklézi birtoka az 1754-ben meghalt volt országbíró és *tavernicorum magistrus* gróf Esterházy Ferenczről szállott, ifjabb fiára, a közönségesen csak Quinquinnek

nevezett ifjabb Esterházy Ferenczre. Az idősb Esterházy Ferencznek több leánygyermekén kívül két fia volt, az idősebb a bécsi udvari körökben »Nickerl«-nek nevezett Esterházy Miklós, később varói, madri és pétervári követ, ki 1744-ben rangján alól nősült, elvevén egy varói kereskedő leányát, Christ Annát, a kit Lubomirsky herceg adoptált, s a ki neki 200,000 frt hozományt vitt.

Az ifjabb Esterházy Ferencz a császárnak volt kedvelt embere, s atyja halála után, — a kit Bécs egy külvárosi gyárában ért a szélütés, ép midőn leánya, Windischgrätz Jozefa grófnő társaságában paszomántot vásárolt, — magyar udvari kancellár.

Ez utóbbi minőségében Esterházy Quinquin illeti az érdem abban is, hogy Mária Teréziát 1764-ben a Szent István-rend megalapítására, illetőleg helyreállítására rá bírta. Mint a rend első kancellárjának, az ő közbenjárása döntötte el azt az etikett-vitát is, hogy az újonnan alapított Szent István-rend az aranygyapjú-renddel együtt viselhető-e? Sok előítélettel kellett szembeállnia, az udvari körök sok féltékenységet kellett leküzdenie, míg álláspontja végre győzött. Hogy ezt elérhesse, arra csak az ő népszerűsége és kedveltsége volt képes, a melyet különösen Ferencz császár bizalmasabb körében élvezett, a kinek farao, lansquenet és revers játékaival a magyar udvari kancellár volt legkedvesebb játszótársa, s nem ritkán bankadója is. Pedig hogy mily nagyba ment a játék nem egyszer, mutatja az, hogy egy alkalommal Auersperg hercegnő, a ki különösen a farao játékot szerette, két játszma alatt 4000 aranyat vesztett, Khevenhüller pedig két év alatt 10,000 frtot, míg St. Julien 1755-ben 3000 aranyat nyert.

Mária Terézia szerette a lovagias, áldozatkész magyar főurak társaságát, s különösen az Esterházyak, Batthyányak, Pálffyak vendégszerető hajlékaiban gyakran megfordult, ha útja Pozsonyba vitte. Batthyány Károly herceg trautmannsdorfi kastélyát a Lajta melléki Bruck mellett ismételtlen fölkereste, sőt 1766-ban névnapját is ott ülte meg a narancsligettel, fácskasz kerttel, állatgyűjteménnyel és kínai kabinettel felszerelt díszes kastélyban. Ilyenkor tánc, carroussel, parasztlakodalmak, vízi kirándulások, tűzijátékok váltották fel egymást. Még sürűbb tette ezeket a látogatásokat a felséges asszony leányának, Mária Krisztinának Albert szász herceggel történt egybekelése 1766-ban, mely Pozsonyban menvén vége, alkalmat adott neki az ünnepélyességek során Stomfán és környékén gyakran venni igénybe a Pálffyak vendégszeretét. Egy ily alkalommal a Pálffyak kastélyában valóságos kis opera-előadást is rögtönöztek, melyen az országbíró két leányán kívül egy fiatal Apponyi gróf is közreműködött, mint szereplő.

De már több mint tíz évvel előbb a pozsonyi Notre-Dame apácák új kolostorának felszentelése is fényes ünnepélyre adott alkalmat 1754-ben, melyeken Mária Terézia egész kíséretével vett részt. Az első állomás Kőpcsénybe vezetett, a Batthyányak kastélyába, a hová az uralkodó pár július 16-án este 10 órakor érkezett s társaságával megvacsorált, mely alkalommal körülbelül 30 személyre volt terítve.

Másnap folytatták útjukat Pozsonyba s az apácák lakása mellett felöltött dísz-sátorban szálltak ki. A házatáznál minden hölgy egy apácát vezetett kézen fogva, maga az uralkodónő a fejedelemasszonyt vezette. Az Isten-tiszteletet azonban, mivel a templom még nem volt egészen kész, egy házi kápolnában tartották. Délben Liechtenstein herceg, kommandírozó generális adott ebédet, majd a várba hajtatták a királyné, hogy azt Sarolta hercegnőnek megmutassa.

Az első kertben tett rövid séta után ismét visszatértek Kőpcsénybe, a hol díjjal egybekötött czéllövést rendeztek, melynél egyedül Durasso grófnő és Auersperg herceg találtak feketét, Czéllövés után vacsora következett, ezen azonban már a királyné nem vett részt.

Következő nap Mária Terézia és a császár a fácskasz kertet keresték fel, délből Pozsonyban Batthyány nádornál ebédeltek, hová több magyar főúr is meg volt hívva. Asztal után a pozsonyi apácánövendékek által előadott kis vígjátékok hallgatták végig, melynek czíme »Democrite« volt, s utána ismét Kőpcsénybe

hajtattak, a honnan csak másnap indultak haza.

1764-ben több ízben meglátogatta Mária Terézia Cseklészen az Esterházyakat is. A pozsonyi országgyűlés alatt csaknem minden délutánját ott töltötte. Sok vik mulatságot rendeztek itt amaz idők izlésének megfelelő módon, melyeknek közponja a szeretetreméltó uralkodónő volt. Többször tett látogatást Pálffy gróf kastélyában, vagy Pozsony melletti vadaskastélyában, s imái végzésére sorban kereste fel Pozsony minden kolostorát.

Büszkén és boldogan látta ily alkalmakkor maga körül a felséges asszony egész családját, gyermekeit. Leopold Ferdinánd és Miksa főhercegeket, a kik már mint ezredesek vonultak el egyenruhájukban csapataik élén a fejedelmi szülők előtt, továbbá Józsefet és vejét Albert szász herceget, a kik megragadták az alkalmat, hogy a magyar bányavárosokba is rövid kirándulást tegyenek.

Pozsonyból Mária Terézia Vácra és Budára is átrándult, régi ígérete szerint Migazzi bíbornok látogatására, és hogy jelen legyen ennek unokahuga esküvőjén Sztáray grófnál, bár a császár és az udvari méltóságok csak nehezen egyeztek bele, tartva az új költségeitől és kényelmetlenségeitől. De a királyné kivitte akarátát s augusztus 27-én este érkezett Vácra hajón s egy maig is látható kö-diadalív alatt tartotta bevonulását. Az ünnepélyes fogadtatásra való előkészületekkel megkészték, de a császárné föl sem vette a dolgot, s oly jó hangulatban volt, hogy szokása ellenére több estét át vacsorán is megjelent.

Ígérete szerint részt vett az esküvőn is, s a menyasszonynak pompás gyémánt ékszer akasztott nyakába, a vőlegényt pedig gyémántgyűrűvel ajándékozta meg. Délután Albert herceg tartott hadgyakorlatot, estére pedig kivilágítást és tűzijátékokat rendeztek, bár e rosszul sikerült s a szél a füstöt is mind a társaság szemébe hajtotta, Mária Terézia elég gyöngéd volt végig kitartani. Ellenben a bíbornok a boszúságba és fáradságba annyira belebetegedett, hogy vissza kellett vonulnia és ágába fektünie.

Másnap az uralkodónő megtekintette az új konviktust, az új dóm építését, melyet egy jeles francia építész, Geneval, a híres Servadoni tanítványa vezetett. Szórazoktatásul a Dunán halászatot, este pedig egy kis vízi-csatát is rögtönöztek. Augusztus 31-én az udvar egy napra Budára rándult s megtekintette a királyi vár építkezéseit, melyek már meglehetősen előre haladtak ugyan, de roppant kiadásokkal jártak. Maga Mária Terézia is sokalta a költségeket s az udvaroncz-had csak ámult-hámult, annyira különösnek találta, hogy ily díszes és nagyszabású palotát építnek a legújabb stílyben egy oly távoli és pusztá helyen, a hol — úgy hitték — az udvar aligha fog valaha tartózkodni.

Visszatérve, Vácot már csak egy éjet töltöttek, hogy a bíbornoktól elbúcsúzzanak, a ki emléklül egy smaragdral, gyémántokkal kirakott pektorállt kapott. A háznépet is gazdagon megajándékozták, összesen körülbelül ezer aranyat osztottak ki e czélra. Pozsonyba visszafelé útjukat Győrön át vették, s még 14 napot töltöttek ott. Am az országgyűlés tárgyalásai ezalatt oly fordulatot vettek, hogy Mária Terézia kedvetlenül hagyta el Pozsonyt, s még arra sem volt rábírható, hogy az országgyűlés berekesztésére megint lejöjjön. Többé nem is tartott Magyarországon országgyűlést.

De fényes ünnepélyeket rendezett Esterházy Quinquin nem csak Cseklészen, hanem Bécs melletti birtokán, Inzersdorffban is, melyet gyönyörűen rendezett be, s később Paar grófnak adott el, a ki után Harrach-kézre jutott. Ezek az úgynevezett »parties fines«-ek híresek voltak a rajtok uralkodó feszletlen jókedvről, melyet Ferencz császár magyar kegyenczének szeretetreméltó és minden ízében lovagias egyénisége fűszerezett.

V. S.

A LEGNAGYOBB ÜZLETI VÁLLALAT.

New-Jerseyben, az amerikai Egyesült-Államokban (1899) egy »The United States Steel Corporation of New-Jersey unlimited« (Az Egyesült-Államok korlátlan felelőségű acél-társu-

lata New-Jerseyben) című kereskedelmi vállalat alakult egy billió és egy száz millió dollár alaptőkével, melyhez még 304 millió dollár tartaléktőke járul. Soha a kereskedelem történetében nem fordult elő, hogy valamely vállalat alaptőkéje az egy billió dollár értéket elérte volna. Oly óriási összeg ez, hogy felülhaladja a mi állami költségvetésünket és államadóságnak rengeteg összegét is s mellette a legnagyobb magyar kereskedelmi vállalatok forgalmában levő milliós valósággal eltörpülnek.

A rengeteg kereskedelmi vállalat tulajdonképeni földadata az, hogy az Egyesült-Államok, sőt az egész világ acéltermelését és fogyasztását hatalmába kerítse és monopoliomává tegye. Amerikában az ily czélú vállalatokat »trust« nével jelölték meg s nagyon jól tudják, hogy az ilyenek vállalkozása rend szerint mesés eredményeket idéz elő, mivel a vállalkozó társaságok egyes iparágakat hatalmukba kerítve, ezer és ezer iparos s ugyanannyi százezer munkás korlátlan urai lesznek s a nagyközönség, mely az iparcikk nélkül nem lehet el, ki van szolgáltatva az ily vállalat kényének-kedvének. Ily nagy trust-társulatok és vállalatok már egy pár évtized óta valóságos uralkodnak az amerikai Egyesült-Államokban, sőt a művelt világ más részeiben is s mindenki tudja, hogy ezeknek a hatalmas testületeknek uralma nem csak arra az egy iparcikkre terjed ki, hanem a közélet más tereire is.

Az acél-termelés magában véve sem jelentéktelen foglalkozású ág. 4—500 évvel ezelőtt, midőn még az ágyúkat is csak kivételesen készítették acélból s a vasnak átalakítása acéllá nagy nehézségekkel járt, alig egy pár ezer tonna acél elegendő volt a szükséglet fedezésére. Ma már 50 millió tonna acél termelnek évente s a termelés folyvást növekvőben van. Magából az Egyesült-Államokból évente 14 millió tonnát visznek külföldre. Pedig ez az emelkedés jóformán az utolsó félszázad alatt történt, mivel akkor fedezte föl Bessemer az acélgártás titkát. Ma már nemcsak ágyúkra és kardokra kell az acél, hanem vasúttakra, hajókra, épületekre, hidakra, telefonra, gépekre, kocsikra, kerékpárookra, apró bútorokra és játékszerekre is s a szükséglet évről-évre nő, nem is véve számba azt, hogy némely szükségletnek, pl. a vasutaknál és vashidaknál a kereslet rendkívül mértékben szaporodik.

Az új hatalmas társulat megalapítója Morgan Pierpont ismert amerikai mábó volt s ezenkívül több más dúsgazdag amerikai vett részt a vállalatban, így a jótékonyágaról ismert milliárdos, Carnegie András, ki egymaga 225 millió dollár értékű részvényt irt alá, továbbá a legelső acélgártások s számos vasúti és bányászati részvénytársaság. Az aláírt összeg kétszer oly nagy, mint az Egyesült-Államok összes nemzeti bankjainak tőrszalapja s körülbelül akkora, mint a mennyi készpénz forgalma volt ennek a hatalmas üzleti államnak az utolsó húsz év alatt.

Az új társulat napi forgalma 500,000 dollár, azaz két millió koronánál jóval több, a közvetlenül alkalmazottak száma 250,000, azok az emberek pedig, kiknek e társulat ad kenyeret, megközelíti az egy milliót. Az első 1800-iki üzleti év zárata a kezdettel együtt járó nagy kiadások ellenére is 116 millió dollár (több mint 600 millió korona) tiszta hasznot eredményezett s szakértők számítása szerint a jelen évben ez a tiszta haszon legalább tíz százalékkal nagyobb lesz.

A hatalmas társulat, mint azt természetesnek is tarthatjuk, működésével nem szorítkozik az amerikai Egyesült-Államokra, hanem a földgömb minden részében vállal és teljesít munkákat. Eddig főképp az orosz vasútkat építésében és Szudánban egy pár hid készítésében vett részt, ezenkívül vannak szerződésai mexikói, kínai és délamériai államokkal. Rövid idő múlva valószínűleg minden nagyobb verseny-tárgynál ez a társulat győzi le a többi.

A társulat vezetői között a már említett milliomosokon kívül, kik közül Carnegie-t a jelenleg élő leggazdagabb embernek tartják, — van egy pár oly egyén is, kiket az amerikai közvélemény elsőrangú szaktekintélyeknek tart. Ilyenek Frick H. C., ki eddig a Carnegie-féle társulat szellemi vezetője volt s mint ilyet a földgömb legelső »vasmester«-ének nevével tisztelték meg. Ez az új világ-társulat ügyvezető igazgatója is

s ezért a fényes állásért nem kevesebb, mint félmillió dollár, azaz közel három millió korona évi tiszteletdíjat kap jelentékeny mellékjövedelmekkel együtt. Egy másik nagy alak Schwab Károly, az igazgatóság elnöke, egy még csak 39 éves erőteljes és minden tekintetben kiváló tehetséggel megáldott férfiú, kinek e mellett az üzleti életben is rendkívül sok tapasztalata van. Az amerikai üzletvilág az óriási tőkén kívül főképp Morgan-nak s a most felsorolt vezérférfiaknak nagy tehetségében bíz s ez okozza azt, hogy egy pár részvénytársaság kivételével ma már minden jelentékenyebb acélteliparral foglalkozó társulat tagja a trustnek.

BUDAPESTI NYARALÁS.

Bármily szép és vonzó legyen is a mi fővárosunk, annyiban rossz híret költötték, hogy nem jönne nyaralni, mert szörnyű meleg van,

vagyunk az ős természet kebelén, de a kitűnő műtárgyak, remek parkok, kertek, villák jóleső érzéssel emlékeztetnek, hogy azért mégis itt vagyunk a mi kedves Budapestünkön: itthon. A ki még ennyi útát is sokall, felsiklik a várba s a gyönyörű várhegyi kertben, a királyi park lombos fái alatt, vagy a bástya-sétányon szintén elég hűvös lel s tiszta levegőt, a mellett a leggyönyörűbb kilátást mindenfelé, a minnek nem sok párja van széles a világon.

Hát a Gellért-hegy, Margit-sziget, a városliget, az állatkert: nem találunk-e itt mindenütt hűvös, levegőt és szórakozást, a mit holmi távoli üdülő helyeken hiába keresnénk?

De hát sok fővárosi embernek még a Sváb-hegy, Margit-sziget és a többi is messze van, az odajutás valóságos kirándulás számba megy s nem is érnek rá. Hát még ezeknek is megvan a maguk üdülő helyük: Ott van például a dunaparti sétány, — a mit jónak láttak korzóknak elnevezni.

tak át, s így ma-holnap New-Yorkban ló által vont kocsit alig lehet látni.

* Szibéria lakosságának szaporítása sehogy sem sikerül. A kormány minden bevándorló orosz alattvalónak 16 hold földet ingyen ad, azonkívül a katonai szolgálatnak három évre való leszállítását igéri, de azért még a vasúti munkások is rögtön elköltöznek onnan, mihelyt az általuk elvállalt munkát befejezték.

* A Vatikánhoz a pápa parancsára most még három melléképület készül, mikor aztán a Vatikánban 12.000 szoba lesz. Az egyik új épületben a zarándokok számára 800 szobát rendeznek be, a másik épület a vatikáni múzeum kibővítésére szolgál, a harmadikban pedig mindazon művészeti becses biró ajándékok fognak elhelyeztetni, melyeket a pápa uralkodásának ideje alatt kapott.

* Az angol bank napi forgalomban levő bankjegyei rendszeren 600 millió korona értéket képviselnek.

* A német császár évenként legalább 250 különféle egyenruhát vesz magára. Húsz vadászruhája

II. JÓZSEF CSÁSZÁR GYERMEKKORI FESTMÉNYE ÉS IRÁSA.

írása. Ezek az 1749. évből valók, a mikor II. József császár még alig volt kilencz éves.

A vízfestés átlátszó piros szalaggal összekötött bokréta, mely két harangvirágból s egy tulipánból áll. A bokréta alatt a következő francia vers olvasható:

MÁRIA TERÉZIA KIRÁLYNŐ NÉGYES KORÁBAN.

II. JÓZSEF CSÁSZÁR RENDJELE.

Parce que vous êtes charmante
Et de toutes la plus galante:
Reavez cette fleur
Pour gage de mon coeur.

E verset ekként fordítottam le magyarra:

Mert másoknál sokkal kedvesb
S mindnyájoknál illedelmeseb:
E bokréta't vegye hát,
Mint szívemnek zálogát.

A francia verssorok alatt balra ez olvasható: „6. Sbre 1749.” azaz: „1749 október 6-án; jobbra pedig a későbbi császár névalírása van.

A francia vers természetesen nem az alig kilencz éves fiúnak a szerzeménye. Valaki tollba mondta neki s ő leírta, még pedig nem fogyatkozások nélkül. Az íráson még most is meglátszik, hogy *charmant* és *galante* eredetileg így volt írva: „*charmente*” és „*galente*” és csak azután javították a két hibás e helyébe a két helyes a-t. Végre a *fleur* szót a kis herceg eredetileg néma e-vel a végén írta és csak több törülte ki ezt az e-t, de úgy, hogy még most is nagyon jól látszik.

Ugyan ki volt az *charmant* és *galante* nő lény, a kinek az udvarias kis herceg azt a bokréta't s azokat a verses bókókat szánta? Ki tudná azt ma már megmondani!

Mária Terézia négyéves korában. Az elefántcsontra festett mellkép, a melyen a kis hercegnőnek az akkori divat szerint rizposros a haja, — egy nyakéremnek (*medaillon*-nak) az egyik fele, míg a másik (hátsó) fele szőke hajjal van tele, melyet részben e három aranybetű födél: J. C. G.

Érdekes volna megtudni, van-e e medaillonos mellképnek mása a bécsi udvar családgyűjteményeinek valamelyikében?

Theurewk Árpád.

EGY MAGYAR EMBER ÁLTAL FELTALÁLT REPÜLŐGÉP.

Az egyik képinkön fényképfelvétel alapján bemutatott repülőgép Némethy Emil aradi gyárigazgató találmánya. A gép ugyan ma még nem repül úgy, mint a képen látható, de szerkesztője abban reménykedik, hogy egyes kisebb javítások után ezt a célt is elérí. Némethy egyébiránt a szerkesztésnél abból az elvből indult ki, hogy egy ilyen repülőgépnek, ha nem tekintve a közlekedési, tudományos és katonai célokat — sportezőlokra is használni akarjuk, nem szabad többé kerülnie egy automobilnál.

Némethy szerkezetét az u. n. „Sárkány-szárnyak” rendszerére van alapítva, melylyel már mások is többen próbálkoztak több-kevesebb sikerrel. Az egész készülék sulya csak 30 kilo-

MÁRIA TERÉZIA ÉS JÓZSEF CSÁSZÁR EREKLYÉI.

A magyarországi „Szent Erzsébet”-ről címzett budapesti (II. kerületi bombatéri) apácázárának stájerországi születésű főnöknője, Puchler M. Emerika, ki csak néhány éve tanult meg tőlem magyarul, nekem, mint volt tanárának, halálából néhány XVIII. századbeli tárgyat ajándékozott, a melyekre a magukat egészen a betegápolásnak szentelő apácák úgy sem ügyelhetnek.

De vajjon hogyan kerültek birtokukba e XVIII. századbeli ereklyék?

Ezeket bizonyosan a bécsi udvartól kapta a zárdának első főnöknője, Anger Klára Mária., ki 1785-ig a bécsi zárdában volt, midőn II. József császár Buda népessége egészségi viszonyainak emelése czéljából meghagyta, hogy a bécsi Erzsébet-apácák közül tizennyolezán Budára költözzenek át s hogy a Ferencz-rendi barátok vizvárosi kolostorukat nekik azonnal engedjék át, hogy ott nöbeteggek számára húsz ágynat szerezjenek föl.

Ugyanezen rendeletben II. József császár a magyar vallásalapból a zárdának kétezer forintnyi segélyösszeget engedélyezett a legszükségesebbek beszerzésére, azonkívül ápolási költségek czimén ugyanazon alaptól évenkénti négyezer forintnyi segélyösszeget utalványozott.

A Budára költözött apácák Anger Klárát választották meg főnöknőül.

Hogy Anger Klárát, ki harmincznyolczéves volt, mikor főnöknőnek választották, a bécsi udvar mennyire kegyelt, azt eléggé bizonyítja az, hogy az udvar egy festő által meg is örökítette azt a jelenetet, a midőn Anger Klára, mint megválasztott főnöknő, térden állva veszi át II. József császár kezéből a zárdaalapító okmányt. Ez olajfestmény, mely a császárt és a főnöknőt életnagyságban szemlélteti, a budapesti Erzsébet-zárda ebédlőjében látható.

Az említett ereklyék, melyeket a Magyar Nemzeti Múzeumnak szándékozom adni, a következők:

II. József császár rendjele. Ez a vitézségi csillag, a melynek körirata „Fortitudini” (a vitézségnek); a másik pedig Mária Terézia rendjele. Ezen arany-keretbe foglalt rendjelek keretének tulsó felén a következő értelmű német írás olvasható: „Ez a két rendjel néhai második József császár Ő Felsegeé volt, a ki zöld lovassági egyenruháján viselte ezeket. A vörös posztó, melyre varrva vannak, ugyanezen egyenruha hajtókájáról.”

II. József császár gyermekkori festménye és

A DUNAPARTI SÉTÁNYON. — BUDAPESTI ÉLETRÉP.

Goró Lajos rajza.

akárcsak Afrikában vagy Indiában. S menekszik is, a ki csak teheti, ha a hegyek közé vagy a Balaton mellé nem lehet, hát legalább a környékbeli falvakba, a melyekről ismét az a hír terjedt el, — bár a falusiak maguk ezt nem tapasztalják, — hogy ott nincs meleg.

Hiába akadnak azonban rendületlen hívői a főváros kiállhatatlan forróságának, bizony nagyon sokaknak mégis csak ennek falai közt kell a hűvösebb öszt bevárni.

S e közben aztán tapasztalják, hogy még sem olyan fekete az ördög, mint a milyennek festik; s lehet ám Budapestén is elég kellemesen nyaralni. Sőt újabban akadnak már egyesek, a kik egyenesen kimondják, hogy a mi szép fővárosunk a legkellemesebb nyaraló helyek közé tartozik, a távoli üdülő helyek sok előnyével, de azok unalmassága, túlságos drágasága és egyéb hátrányai nélkül.

Hiszen ha nagy a forróság, a villamosok, a fogaskerekűk egy gondolatra ott vagyunk a pompás Svábhegyen, Zugligetben, Hűvösvölgyben, a hol a jó, üde, hűvös levegőt ott kapjuk a legszebb hegyvidékek minden bájával. Ott

Mikor ugyan oda tűz a nap, akkor bizony ne igen menjen az ember oda hűsölni, de délután, este felé ott is kellemes már az élet. Alól az ős Duna hőmpolygati szőke hullámai, üdítő szelőt bocsájt a sétány akácáira, túlhan a Gellért-hegy zöldel, a nagyszerű királyi vár hatalmas kupolái látszanak, az öreg Mátyás-templom beszél ősi díszségről, gyors hajók siklanak el karsú hídak alatt s villamos kocsik robagása hirdeti a lázas új életet. Majd kigyúlnak a lámpák ezrei s tündéri fénybe borítják végeslő-véig a vén Duna hátát, a partjain emelkedő pompás palotákat.

Ilyenkor aztán megelevenedik a sétány; hölgyek, urak lépik el a széles aszfaltot s csevegve, sétálva, vagy üdölgélve élvezik a kellemes levegőt s azt a megkapó báját, a mit itt a természet és emberi munka együttesen teremtettek.

EGYVELEG.

* Automobil bérkocsik. Míg Párisban a villamos bérkocsik nem váltak be, addig New-Yorkban még az egylovas bérkocsik is automobil-kocsikká változ-

van, és ha valahol az országban látogatást tesz, így alkalommal mindig külön ruhát visel. Hálóköntősei nincsenek, mert szerinte a Hohenzollere hálóköntőt nem viselnek.

* Angliában tiz ezer gyakorló-ügyvéd van, nyolczezer pedig mint családi ügyvéd és tanácsadó működik, de bíróságok előtt nem jelenik meg.

* A japáni fogorvosok műtéteiket csak a hüvelyk és mutató ujjal végzik, még pedig oly gyorsan és ügyesen, hogy bármely erős gyökerű fog húzása alig harmincz másodpercig tart és sokkal kevesebb fájdalmat okoz, mintha acél-fogót alkalmaznának.

* A világon megjelent valamennyi ujság 68 százaléka angol nyelven van írva.

* A spanyol bikaviadaloknál évenként átlag 5000 ló és 1200 bika pusztul el.

* Az angol, skót és írlandi vasutársulatoknál 352 ezer ember van alkalmazva.

* A londoni utcái cipőtisztítók, a kik leginkább 8—10 éves fiúk, hetenként átlag 48 koronát keresnek. A cipőtisztító csoportja különben katonásan van szervezve, és szigorú fegyelem alatt áll.

* A dél-afrikai gyémántánykákból 1871 óta 960 millió korona értékű gyémánt került ki és mégis a drágakövek ára mostanáig nem csökkent.

egyesület nyolczasa. Ezenkívül egyes csónakban az ausztriai bajnokságot szintén budapesti evezős, *Pankovics Ernő* nyerte el. Még más kisebb díjakat is nyertek e legfőbbek kivül a budapestiek s így bécsi szereplésük nagy sikere volt a magyar evezős sportnak.

A prágai athletikai versenyen a síkfutásban a 100 yardos bajnokságot *Schubert Ernő*, a budapesti „Magyar úszó-egyesület” tagja nyerte el, a ki terelemből-síkfutásban még egy második díjat is nyert. Szintén futásával nyerte el Ausztria bajnokságát *Gillemot Ferencz*, a műegyetemi football-klub tagja, egy angol mérőföldes pályán.

A magyar versenyzők tehát e két versenyben öt bajnokságot nyertek el; ezenkívül hét első díjat és öt második díjat.

A SERTÉS MAGYARORSZÁGON.

Értekes tartalmú könyv jelent meg a Franklin-Társulatnál *Enesei Dorner Béla* tollából, a fenti cím alatt, melyet nemcsak azért tartunk megemlékezésre méltónak, mivel azt a szakirodalom ritka elismeréssel fogadta, hanem főleg azért, mert a könyv a magyar közgazdaság egyik legfontosabb ágát tárgyalja s az olvasó közönség nagy részét is bizonyára érdekelné fogja. Hiszen a sertés azon háziállatunk, melyet hazánkban mindenütt tenyésztenek s a lakosság számára általában egyik legfőbb élelmi cikkét szolgáltatja. — Ezenkívül ezen állat az, mely után legtöbb pénz folyik a gazdasági közönség kezébe, s mely egyik leglényegesebb tényezője az ország lakossága vagyonságának. Hiszen sertésfivitelünk értéke 1890-ben százöt millió 856,000 koronára, 1893-ban 134.638,000, 1894-ben pedig 157.020,000 koronára rúgott. S míg disznósírért évente 6. s millió koronát, szalonáért 3—4 millió koronát kapunk, addig sonkéért már mi adozunk a külföldnek 1—1.5 millió koronával.

Dorner műve kimerítően tárgyalja a tenyésztési, táplálási, hizlalási, értékesítési s kereskedelmi kérdéseket, melyek a sertésre vonatkoznak, ismerteti a sertés betegségeket, tanácsokat ad az azok elleni védekezésre, s a mi könyvének érdekességét különösen emeli, az az, hogy történeti ismertetésekkal kezd minden fejezetet, s művében 38 eredeti fényképfelvételek után készült illusztrációk is vannak.

Sok eddig ismeretlen adatot tár fel a munka azon része, melyben a régi magyarok sertés-fogyasztását tárgyalja. Látnuk ott, hogy a régi időkben a főpapok udvartartása fogyasztotta a legtöbb sertést s voltak úri házak, hol évenként 138 darab disznó és 58 oldal szalonna fogyott el a konyhán. A régi magyarok a *kocsonyát*, e ma már oly népszerű edelt, csak a XIV. században ismerték meg az Anjou királyok alatt, midőn más országok népeivel sűrűbben érintkeztek, s így élelmiszerük is több tekintetben átalakult; a kocsonya francia eredetűre vall a neve is, melyet a „cochon” (disznó) szótól származtatnak le régi írónk.

Báró Palocsay György kuncz generális 1701-ben hadviselés közben a verstrásra is ráért, még pedig nem holdvilágról és szívbéli dolgokról zengett, hanem a sertés hizlalásáról, kolbászkészítéséről. Egyebek közt ilyen formán:

PANKOVICS ERNŐ.

Szent Miklós napjág jártassad nyájadot Bóvön termett makkon; hadgyál malaczkot Ha makkja nem terem, rendelt ártányokot Tengeri búzával, tökkel táplálhatod!

Ezekkel bizalmas közl egynehányát, Érvén sz. Tamásnak karácsonkor napját: Hizott ártányidnek mesd meg késsel torkát, Alájuk, reájuk hányass elég szalmát!

Perzseltesd, boncoltasd, csinálj bővén kolbászt. Gyöngyhurkát és tüdőt, májost, vérest, kását Ahhoz tudó ember, — az boncololást Jól tegye, végezze mindenféle vágást, stb.

Szóval a *Dorner* könyve nem csak mint jeles, sok újat tartalmazó szakmunka érdemel figyelmet, hanem itt-ott még szórakoztató olvasmányt is nyújt.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A Rudolf trónörökös által kezdeményezett nagy honismertető munka, az *„Osztrák-Magyar Monarchia Írásban és Képpen”* gyorsan közeledik befejezéséhez. Hátralevő két kötetének, a Délkeleti Magyarországot, vagyis Erdélyt és a szomszédos hegyvidékeket tárgyaló kötetnek, úgyszintén a Horvát-Szlavonországot ismertető kötetnek füzetei váltakozva, most már hetenként jelennek meg; az utolsó füzet, a 396-ik, szeptember végén adatik ki; ezzel véget ér a 16 év óta folyó s több száz író és művész közreműködésével 21 terjedelmes illusztrált kötetet tevő nagy vállalat. — Az utolsó füzetek egyikébe *József főherceg* ő fensége irt cikket a cigányokról s e cikket illusztrációinak egyike: a *„Czigányleány”* című, *Mária Dorothea* főhercegnőtől van.

A Székelyföld. «Az osztrák-magyar monarchia írásban és képpen» magyarországi része VII. kötetének most megjelent 9—12 füzetei a Székelyföld és a székely nép igazi kis monographiáját tartalmazzzák. A szöveget mind székely származású írók írták. Az illusztrációul szolgáló néprajzi és tájképek legnagyobb része is székely művészek: *Gyárfás Jenő*, *Nagy Lázár* és *Szinte Gábor* rajzójának alkotásai. A bevezető néprajzi tanulmány *Kozma Ferencz*, a Székelyföld tudós monographusa tollából származik. Tömör és velős magyarsággal ismerteti a székely nép életét, szokásait és nagy értékű népköltészetét. *Maros-Tordamegye* ismertetését *Bedőházi János*, *Maros-Vásárhely* egyik országgyűlési képviselője írta, eleven tollal, folyékony előadásban, mely költői lendületű lesz ott, hol Görgény vidékét írva le, *Rudolf trónörökös* vadászatairól emlékezik meg. E híres vadászatokat igen szép képpen idézi vissza emlékezetünkbe *Melka Vinczének* a helyszínen készült egykoru rajza. *Csikmege* történeti nevezetességeit és természeti szépségeit a székelyföldi fürdők és turisztikai nevezetességeit ismertetője, *Hankó Vilmos* írja le. *Udvarhelymegyén* a székely népdalok és népmesék buzgó gyűjtője, *Benedek Elek* kalauzol végig *Dörre* és *Háry* szép rajzaival kísért tanulmányában. *Háromszék* termékeny síkságát a rajta végig száguldo *Nemerével*, a környező hegyek rengeteg erdősegeinek vadregényes szépségeivel s a síkságon elszórt falvak, városok életével és történelmi emlékeivel együtt *Jancsó Benedek*, az erdélyi részi viszonyok alapos ismerője mutatja be vonzóan megírt képpen, a mihez *Gyárfás Jenő*, *Nagy Lázár* és *Dörre* Tivadar készítettek szép illusztrációkat. A 12-ik füzetben már *Brassómege* ismertetése is megkezdődik, *Jekel Frigyes* alispán tollából. E honismertető vállalat a magyar kir. államnyomda kiadásában és Révai-testvérek bizományaiban jelenik meg két-két ívből álló, számos rajzzal élkített füzetekben. Egy-egy füzet ára 60 fillér.

Teréz, költemények, írta *Sárosi Árpád*; *Kassa 1901*. Három részből áll ez a verskötet, a három rész a *„Teréz”*, *„Hamis bálványok”*, *„Egyéb költemények”* címeket viselik. Legtöbbet ér köztük az első rész, a melyben gyakran találkoznak az igaz szerelem s a meleg családi érzés hangjaival. Erős szenvedélyek nem szólnak hozzánk e versekből, írójuk nem szárnyal nagyon magasra, de a szívében van érzés, hangjában őszinteség. A második részt maga a szerző bélyegezi meg az elébe adott címmel: valóban hamis bálványoknak, főúletes, futó szerelmeknek emlékei vannak benne. Nincs is köztük egy se, a mely az olvasó lelkére hatással volna. A harmadik részben vegyes tartalmú és értékű versek vannak összegyűjtve. A hazafias költeményekben nem igen érezzük a lelkesedést tüzet; kissé halványak. Néhány apró elbeszélő vers is akad, de alig van köztük valami erő. A vallásos tárgyú versek közt legtöbbit a karácsonyra írottak érnek, ezek némelyikében akadnak csinos, hangulatos strófák, sorok. Az egész kötet nem tesz rossz hatást az olvasóra, de valami mélyebbet sem. Nincs benne se érzésheli, se gondolatbeli mélység, a képzelet élénkebb színeinek is híját érezzük. Bizonyos halványosság, néha hidegség is jellemzi e verseket: mintha az érzés nagyon sokat vesztené frissességéből azon az úton, a míg vers lesz belőle. Verselése gyakorlott kézre vall, bár imitt-amott erőltetett. Költői nyelvben símaságra törekszik.

nyelvérzéke azonban nem mindig elég biztos, kifejezései néha bizonytalanok, homályosak. A kötetet *László Béla* kassai könyvnyomdája adta ki, csinos kiállításban. Árát nem tudjuk. Mutatványul az első részből közöljük a következő verset:

Még egy dalt...

Még egy dalt a boldog szerelemlől,
Hisz maholnap oda lesz a nyár
És ha egyszer sárga levél zörren,
Nem tér vissza a dalos madár.

Még egy dalt! hajh! nem feleltem még el,
Egy-egy édes óra mennyit ér!
Fölgyul vérem forró ölelésre,
S rabod vagyok egy tekintetér’.

Nem érzem, hogy ifjuságom fáját
Fosztogatná titkon az Idő,
Nem érzem, hogy a nap már fogyóban
S felettünk az árnyék egyre nő.

Még egy dalt az örök szerelemlől,
Ifjuságról s rólad, édesem...
Azt mondják, az idő öszre fordult, —
Nem hiszem el, ugy-e, hogy te sem...

Magyar írók élete és munkái. A Magyar Tud. Akadémia megbízásából írta *Szinnyei József*, kir. tanácsos, a nemzeti múzeumi hírlapkönyvtár őr; megjelent a 68. füzet (VIII. kötet 4. füzet), mely a *Mandelló* és *Markovits* nevek közé eső 204 írónak életrajzát foglalja magában. Az eddig megjelent 68 füzetben 14,340 írónak életrajza és munkáinak jegyzéke van felsorolva. A munka *Hornvánszky Viktor* könyvkiadó kiadásában jelenik meg és egyes füzet ára egy korona.

A sertés Magyarországon. Írta *Enesei Dorner Béla*, a földművelési minisztériumhoz beosztott kir. gazdasági intéző. A gondosan kidolgozott munka, mely 372 oldalra terjed s rajzokkal is élkítve van, alaposan beszél a tenyésztés feltételeiről, a különböző sertésfajtákról, a tenyésztésmódról és rendszerekről, a gondozásról, nevelésről. Bőven tárgyalja a táplálást, hizlalást, a sertéskereskedelmet, Magyarország sertésfogyasztását, a sertések értékesítését, valamint ezen állat betegségeit s a rávonatkozó állategészségügyi rendelkezéseket. A gazdáknak nézve sok hasznos dolgot mond el a sertésaklokról, istállókról is hízlalókról, melyek közül a legészterübbeket rajzokban is bemutatja. A szövegben a sertés-tenyésztés hazai történetére is kiterjeszkedik, miközben számos érdekese, vagy mulattató adatot sorol fel. A hasznos, külsőleg is szép kiállítású könyv a Franklin-Társulatnál jelent meg; bolti ára 5 korona.

Az állatok világa című vállalat 27-ik füzete megjelent, melyben sok új dolog foglaltatik a rókaról s be van bizonyítva, hogy ha e ravasz állat kárt tesz is a baromfiban s apróvad állományban, de sok haszna is van, mert tömördek eget elpusztít. A füzetet több sikerült kép élkíti. Az *„Állatok világa”*-t *Brehm* híres munkája után *Méhely Lajos* szerkesztésével több jeles magyar tudós írja s a *Légrády-testvérek* adják ki. Egyes füzet ára 80 fillér.

A gyulai Erkel-színház. *Gyulán* e hó 20-ikán nyitotta meg Krecsányi szintársulata a díszes színház, melyet a város híres szülöttjéről *Erkel Ferencz*-színháznak neveztek el. Összesen 30,000 koronába

SCHUBERT ERNŐ.

GILLEMOT FERENCZ.

A BÉCSI ÉS PRÁGAI ATHLETIKAI VERSENYEKRŐL.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A Magyar Tud. Akadémia június 24-én összes ülést tartott *Than* Károly elnöklése alatt, s az egész ülést *Szily* Kálmán főtitkár jelentései foglalták le.

A 100 aranyos *Köczán-díjra* tizenegy dráma érkezett, bírállóul küldettek ki: *Heinrich Gusztáv*, *Vadnay Károly* és *Bánóczy József*. Az Akadémia támogatásával *„Közgazdasági könyvtár”* ezimen új vállalat indult meg, a mely a régi magyar közgazdasági írók munkáit közli első sorban, de közöl gazdaságtörténeti monographákat is, évenként körülbelül harmincz nyomtatott ívnyi terjedelemben. A *„Közgazdasági könyvtár”* első kötetében *Berezvicsy Gergely* munkái jelennek meg, a második kötetet *Aczady Ignác* írja a magyar jogbágyágról. *Vitkovits Gábor*, Akadémiánk külső tagja, a ki Belgrádban tanár, *Károlyi Gáspár* egy Ürechten nyomott bibliáját küldte ajándékkul az Akadémiának, a melyvel igen jól lehet kiegészíteni az akadémiai könyvtár csonka példányát. Az Akadémia ez ajándékot azzal viszonozta, hogy megküldte *Vitkovits Gábornak* *Vitkovits Mihály* Szörényi *József* által kiadott összes munkáit. *Vitkovits Mihály*, *Kazinczy* kortársa és barátja, a lelkes és fáradhatlan irodalmi úttörő, nagybátyja volt *Vitkovits Gábornak*, a ki Magyarországból származott Szerbiába. *Kont Ignác* jelenti Párisból az Akadémiának, hogy könyve, a melyben a magyar irodalmat ismerteti, elkészült, a párisi egyetem elfogadta, hogy öszre kinyomattja s a jövő iskolai évbén már tanítani fogja a magyar nyelvet és irodalmat a párisi egyetemen. A más ajándékok közül kiemeljük, hogy *Adriányi Gyula*, Bécsben elhunyt hazánkfia, végrendeletében kétezer koronát hagyott az Akadémiának.

A Nemzeti Múzeum százéves jubileuma. A Nemzeti Múzeum tanácsának június 23-ikán *Wlassics* Gyula közoktatásügyi miniszter elnöklésével tartott ülésén *Szalay Imre*, a múzeum igazgatója felhívta a figyelmet, hogy a múzeum 1902-ben ünnepli alapításának századik évfordulóját. Az igazgatóság ez alkalomból nagy díszmüben adja ki a múzeum történetét, jubileumi emlékrmet veret és kéri a minisztert, hogy ez ünnepek alkalmából a múzeumi előcsarnok ablakfélyedéseit és üres lépcsőfülkéit a hiányzó szobordíszítéssel lássa el. A miniszter nyomban kijelentette, hogy a költségvetés tizenhat-ezer koronás tételéből, a mely a középületek díszítésére szolgál, intézkedni fog, hogy a múzeum díszítésére is jusson. Az igazgatóság a múzeum új építkezései dolgában az javasolta, hogy a Nemzeti Lovarda és a szomszédos Esterházy-palota a múzeum czéljaira kisajátítsassék, illetőleg megvételessék.

A NEMZETI HAJÓS-ROGLET CSAPATA A VERSENYBEN.

PANKOVICS ERNŐ A VERSENYBEN.

NÉMETHY ÚJ REPÜLŐGÉPE.

A BÉCSI EVEZŐS VERSENYRŐL.

Szöke mongolicza.

Magyarországi vaddisznó.

MAGYARORSZÁGI SERTÉSEK. — E. Dörner Béla „A sertés Magyarországon” című könyvéből.

A miniszter a tervre vonatkozólag nem nyilatkozott, de azt mondta, hogy alkalmas időben gondoskodni fog a múzeum kibővítéséről.

Előfizetési fölhívás.

A „Vasárnapi Ujság” a legrégibb magyar szépirodalmi és ismeretterjesztő képes hetilap, évenként több mint 130 íven, s több mint ezer képpel jelen meg. E legrégibb magyar képes hetilap jövőre is hű marad alapításakor választott irányához, hogy a hazafias érzelmet tolmácsolja, a nemzeti haladásnak képe, a közéletnek tükré, szóval korunk történetének igazi képes krónikája legyen.

A Vasárnapi Ujság „Regénytár” heti mellékletében a legjellegesebb hazai és külföldi írótól közlök elbeszéléseket és regényeket képekkel, s mint családi lap, kiterjeszkedik a női munkakörre és divatra is.

A „Politikai Ujdonságok” előfizetői e lapnak hetenként egy nagy ívre terjedő politikai tartalma mellett külön díj nélkül kapják „Világkrónika” képes heti közlönyt és a „Magyar Gazda” című havonként megjelenő gazdasági és kertészeti képes mellékletet. Ez új rendezés folytán politikai hetilapunk terjedelme mellékleteivel együtt bővebb, mint előbb volt; előfizetési áraink azonban az eddigiek maradtak.

A „Világkrónika” hetenként egy íven, számos képpel illusztrálva jelen meg, és az általánosabb érdeklő nap események részletes magyarosítására szolgáló cikkeken kívül rendszeresen közlök nagyobb elbeszéléseket, regényeket, utazójokat, úgy szintén mulattató kisebb közleményeket, stb.

Előfizetési föltételeink:

A „Vasárnapi Ujság” negyedévre 4 korona, — félévre 8 korona.

A Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok kiadó-hivatalába, Budapest, Egyetem-utca 4. szám küldendők. Egyes előfizetések legcélszerűbben posta-utalvány által eszközölhetők.

Az előfizetéseket a „Vasárnapi Ujság” és „Politikai Ujdonságok” kiadó-hivatalába, Budapest, Egyetem-utca 4. szám küldendők. Egyes előfizetések legcélszerűbben posta-utalvány által eszközölhetők.

Azon előfizetőinket, kiknek előfizetése június hó végén lejár, fölkérjük előfizetéseik mielőbbi megújítására, hogy a lap szétküldésében fennakadás ne történjék.

MI UJSÁG?

A Vörösmarty-szobor. Az országos nagybizottság, mely a Vörösmartynek emelendő szobor költségének összegyűjtésére alakult, június 23-ikán gyűlést tartott Rákosi Jenő elnöke alatt az „Ötthon” körben. Megjelent Tisza Kálmán is, valamint Halmos János polgármester, s ezenkívül igen számosan a közélet, irodalom emberei közül.

Rákosi Jenő bejelentette, hogy a bizottság kimerítette feladatát, mert a nagy költőhöz méltó szoborra a költség már összegyűlt. A bizottság körülbelül száz ezer koronára számított, de néhány hónap

alatt 200,000 korona gyűlt össze. Ezután bemutatta a hitelbank összes számadásait a hozzá befolyt összegéről, a melyek június 11-én összesen 197,909 koronát tettek ki. A nagybizottság tudomásul vette az intéző bizottság munkálkodását, helyben hagyta eddigi eljárását. Az országos bizottság elhatározta, hogy végrehajtó bizottság gondoskodik a szobor létesítéséről. A bizottságnak szabad lesz a szobor elkészíttetheti akár pályázat útján, akár kijelölt művészek versengésével, akár esetleg megbízással, vagy a mely mód a körülményekhez képest ajánlatosnak mutatkozik. A szobor előzetes költségeire, pályadíjakra, vagy jutalmakra a begyűlt összeg 20 százaléka fordítható, többi része pedig a szobor elkészítésére. A nagybizottság nevében az intéző bizottság lépéseket tesz, hogy a szobor számára a Gizella-tér nyerve meg. Megválasztották szoborbizottsággá a most leköszönt intéző bizottságot, azzal a felhatalmazással, hogy a mennyiben szüksége mutatkozik, a bizottság magát új tagokkal kiegészíthesse. A bizottság a magyar szobrászokhoz máris azt a kérelmet intézi, hogy a kiket Vörösmarty emléke művészként megihletett, foglalkozzanak az eszmével, érleljék meg terveiket, dolgozzák ki gondolataikat a nyár folyamán, minthogy a bizottság az őz elején megindítja a szobor létesítésének munkálatait és a lehető legnagyobb gyorsasággal óhajta végrehajtani.

A honvédelmi miniszter katonai jubileuma. Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter, ki súlyos betegsége után Karlsbadban üdül most, augusztus havában tartja katonai szolgálata félszázados jubileumát. Ez alkalomból Budapest főváros közgyűlése díszpolgárnak választotta a minisztert. A honvédelmi miniszteriumban készül ünnepélyeket Gromon Dezső államtitkár intézi. Két szép emléket is adnak át a miniszternek. Az egyik művészi díszítésű emlékalbum, az összes tényleges honvédtisztek aláírásával, a másik pedig arannyal és drágakövekkel ékesített díszkard.

Magyar ház a budai királyi kertben. A budai királyi várpalota kertjét az idén teljesen átalakították és lejtőjére csinos magyar házat építettek. A zsinolyes födelű, tornácos épületben mindössze egy pitvar és egy szoba van, a melynek bútorzatát egy szegedi műiparos magyaros készítményét, a párisi kiállításán is bemutatották. Az épületen csinos erkély is van, melyről szép kilátás nyílik a fővárosra. A magyar ház arra való, hogy a király vagy vendégei kerti sétáik közben megpihenhessenek a gyönyörű fekvésű helyen.

Wenckheim miniszter szobra Kis-Béren. Darányi Ignác földművelésügyi miniszter intézkedéséből báró Wenckheim Bélának, a néhai miniszternek, ki a lótenyésztést is elősegítette, szobrot állítottak Kis-Béren. A szobrot, a melyt a báró lovon ülve ábrázolja, Fadruzs János mintázta.

Zsolnay szobra. A magyar műipar tiszteletreméltó mesterének, Zsolnay Vilmosnak Pécsen állított szobrot Strobl Alajos szobrász fogja készíteni, talapzatát Schulek Frigyes műépítész. A szoborra hirdetett pályázat eldöntésénél kifogások hangzóttak, de ezt most kiegyenlítették és Strobl, ki Zsolnay mestert életében is többször mintázta, elfogadta a szobor elkészítését. A szoborra 27,000 korona gyűlt össze. A gyűjtést folytatják. A pécsi Zsolnay-telep közelében díszes mauzóleumot emelnek Zsolnay

hamvai föl. A majolika-kupolával díszített síremléket Sikorszky műépítész, Zsolnay egyik leve tervezte s legközelebb már hozzáfognak a mauzóleum építéséhez is.

Mária Terézia-ünnep Cseklészen. Gróf Esterházy Mihály uradalmában Mária Terézia királynénak 1770-ben történt látogatását június 29-én nagy fényvel ünnepelték meg. Gróf Esterházy Mihály Cseklészen jótékony cselára rendezte az ünnepélyt, s bárki részt vehetett benne. A cseklézi kastély pompázott, kertjével együtt, s várta mindazokat, kik megjelentek Budapestről, Pozsonyból, Bécsből, s tanni akarok lenni a középkorbeli látványosságoknak.

A kertben levő pavillont, mely még Mária Terézia korából való, dísz vette körül. Ebben a pavilonban a főúri társaság tagjai XVI. század korabeli viseletben emlékérmeket és hideg ételeket árultak. A montecarlói játékbank mintájára montecarlói pavillont állítottak, a melyben a szerencsekerekeket hölgyek kezelték. Sátorokban hűsítővel szolgáltak. A nagy hippodromban, mely több ezer ember befogadására külön ez alkalomra készült, valóságos spanyol bikaviadalokat mutattak eredeti festői öltözetekben. Volt azonkívül állatsereglet. A harminczas évekből való viseletben hajtó vadászokat rendeztek. Építettek magyar csárdát is, melyben egy ember fért el. Itt állandóan két cigányzenekar játszott. Kint volt még a budapesti honvédeknek is Bachó karmester vezetésével. Egyik érdekesség volt az ünnepélynek a Mária Terézia korabeli tábor. Délután öt órakor gróf Szapáry Pál, gróf Károlyi és gróf Esterházy Károly négyes fogatokkal francia négyes táncot mutattak be. 40—50 négyes fogat és 8—10 automobil is állt a közönség rendelkezésére, melyekkel kirándulást rendeztek a 800 holdas vadaskertbe. Június hó 29-ikén a Budapestről reggel nyolcz órakor induló bécsi gyorsvonat a napon kivételesen Cseklész állomáson is megállt. A vonat 11 órakor érkezett Cseklésze. Meghívókat nem adtak ki, mert a grófi család mindenkit szívesen lát vendégének. Pozsonyból és Bécsből aznap külön vonatok érkeztek az ünnepély színhelyére. Az ünnep délután két órakor kezdődött s késő estig tartott. A belépti díj két korona volt.

Egy bécsi festő hagyatéka magyar múzeumoknak. Néhány hónap előtt meghalt Bécsben a magyar születésű Delhaes Róbert jónevű festőművész. Nagy vagyon és becses gyűjtemények maradtak utána. A Magyar Nemzeti Múzeumnak hagyta gazdag éremgyűjteményét és ritkabecsi antik sasakgyűjteményét, az országos képtárnak Rembrandt és Van Dyck-féle metszetgyűjteményét, ezenkívül „Mátyás király Bécs előtt” című nagy történeti festményét, a magyar iparművészeti múzeumnak pedig azokat a műtárgyakat és bútorokat, melyek bécsi műtermét értékesítették. A magyar műintézetekre hagyott tárgyak értékét a leltár 228 ezer koronára becsülte, de valószínűleg ezek a gyűjtemények sokkal többet érnek. A magyar kormány megbízottai már átvették a hagyatékot, melynek műkincséből az őszön külön Delhaes-kiállítás rendeznek az iparművészeti múzeumban.

HALÁLOZÁSOK.

Somori és somodori Pázmány Béla, június 26-án, 55 éves korában, meghalt Tatán. Az elhunyt néhai Pázmány Dénesnek, az 1848—49-iki képviselőház elnökének fia volt. A közéletben nem szerepelt, de az úri társaságokban kedvelt férfiú volt. Elhunytát testvérei, öz. Lónyay Ödön, öz. Föld-

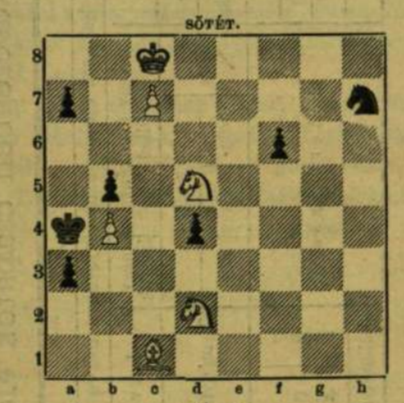
vary Sándorné báróné, Pázmány Dénes és Géza, s nagy rokonság gyászolja. Halála hírére a Nemzeti Kaszinó kitűzte a gyászlobogót.

Elhunytak a közelebbi napokban: dr. NÉMETH JAKAB, herculesfürdői orvos, a ki fiatal korában török katonáorvos volt, 60 éves korában, Herculesfürdőn — BARTHA FERENCZ, Postmegye nyug. számvetője, Czegléd város volt polgármestere, életének 77-ik évében, Czegléden. — BALOGH KÁROLY, volt kir. közjegyző, ügyvéd, és nagybirtokos, 55-ik évében, Zilahon. — GÖZSY (Geist) LÁSZLÓ, földbirtokos, a ki mint 48-as képviselő két ízben képviselte a szegzárdi kerületet, 54 éves korában, Szegzárdon. — CHINORÁNY GÉZA, posta- és távirtda főfelügyelő, a magyar postaintézmény egyik munkás tagja, 62 éves korában, Pécsen. — Dr. KULIFAY GUSZTÁV, komádi községi orvos, 59 éves. — FORMEY ALFRED, a bécsi evang. hitközség lelkesze, az oldenburgi hercegnő birtokán, Brogyánban, Nagy-Bélincz mellett. — LÉGRÁDY PÁL, régi honvéd tizedes, ki a szabadságharc után tizenkét évet töltött az osztrák hadseregben, 73 éves korában, Pápán. — VÁTS BÉLA, honvéd számtiszt, Budapesten, 30 éves korában. — RITÓK GÉZA, ügyvéd, Ritók Zsigmondnak, a nagyváradi királyi tábla elnökének fia, 28 éves korában, Aróban. — PLESKOTT GYÖRGY, nyug. alezredés, Fogarason, 71 éves korában. — Hédervári KONRÁD JÁNOS, 48-as honvédtörzsmester, nyug. m. kir. honvédfőhadnagy, Debreczenben, 70 éves korában. — HOLLEBRUNG OSKÁR, m. á. v. főellenőr, 58 esztendőskorában, Moórban. — CSATÓ GYULA, gyógyszerész, 47 évében, Moórban. — GRÓF DESSEWFF GYULA, gróf Dessewffy Aladár és Ambrózy Mária báróné kilencz éves egyetlen fia, Abbáziában. A szabohalmegyei balsai családi sírboltban temették el. — Dr. HIPF ANTAL, a palánkai járás nyug. orvosa, tiszteletbeli vármegyei főorvos, 82 éves korában, Német-Palánkán. — Trebosztói és róvai RÉVAY NÁNDOR, megyebizottsági tag, 76 éves korában, Trebosztón.

Öz. vadnai VADNAY BARNABÁS, szül. Grotkovszky Johanna, 72-ik évében, Budapesten. — TAUSZIG MANÓ, szül. Lusztig Szeréfné, 35-ik évében, Veszprémben. — ÖZ. KLÖNER PÉTER, szül. Limpler Franciska, 69-ik évében, Székes-Fehérváron. — ÖZ. BUTYKAY JÓZSEFNÉ, szül. Jászay Borbála, 77-ik évében, Miskolczon. — ENGELMAN FRAJGOSNÉ, szül. Friedmann Kornélia, telekkönyvezető felesége, 34 éves, Vaalon.

SAKKJÁTÉK.

2229. számú feladvány. Magner S.-tól.

Világos indul s a negyedik lépésre matot mond.

A 2211. sz. feladvány megfejtése Würzburg O.-tól.

- Világos. Sötét. Világos. a. Sötét. 1. Fh5-g4 ... Kc4-d3 (a) 1. ... Kc4-e3 (b) 2. Vd6-f4 ... t. sz. 2. Hd4-E3 ... t. sz. 3. Fg4-f5 mat. 3. V mat. Világos. b. Sötét. 1. Fg4-f5 ... f3-f2 2. Fg4-f5 ... Kc4-e3 3. Vd6-h6 mat.

A 2212. számú feladvány megfejtése Wardenst B.-tól.

- Világos. Sötét. 1. Va1-a8 ... t. sz. 2. Megfelelőleg mat.

Helyesen fejtették meg: Budapesten: K. J. és F. H. — Andorfi S. — Kovács J. — Csomonyán: Németh Péter. — Liptóvárt: Hoffbauer Antal. — Bakony-Szentlászlón: Szabó János. — Kecskeméten: Balogh Dénes. — A pesti sakk-kör

Szerkesztői üzenetek.

Visszontlátás. Legényélet. Az előbbi a közéletiét közé soroztuk. A másikkal is kedves, közvetlen a hangja, de az egész kissé jelentéktelen.

H. M. Van négy képviselő is az Egyesült-Államok kongresszusában, azonban csak egy. Érdekes, hogy ezt az egyet éppen «White» (Fehér)-nek hívják.

V. I. A híres Escorial-palota nagyságát megítélhetjük abból, hogy kisérletek szerint négy teljes napra volna szükség, ha minden szobáját és termét meg akarná valaki nézni. Ezek sorba járása 23 spanyol mérföldnyi, azaz 192 kilométernyi út volna.

Keskeny utcán. Leányhűség, stb. Verseiben a tehetség félreismerhetetlen jeleit látjuk. Van bennük hangulat, érzés, ötletesség, jó magyaros hang. Csak a forma dolgában volna szüksége még sok gyakorlatra, műgondra. Több művészi törekvéssel, hiszszük, fog még jobbakat is írni. A kötet kiadásával is kár lesz sietni, tehetségének erősödésére, mélyülésére van még szükség, műveinek pedig sok csiszolására, mielőtt a nyilvánosság próbáját megállná velük.

A «Vasárnapi Ujság» 22-ik számában közölt képtalány megfejtése: Legyen mindenkinek előzve, akkor elég szemlése is lesz.

Felolós szerkesztő: Nagy Miklós. Szerkesztőségi iroda: Budapest, IV., Kaplony-utca 9.

Advertisement for 'Salvator' medicine, highlighting its effectiveness for various ailments like rheumatism and kidney issues. It includes the text 'A Szinye-Lipóczy Lithion-forrás' and 'kifőtt sikerrel használtatik'.

Advertisement for 'CRÈME DE FANCHON' skin cream, describing it as a '3 szív véd-jeggyel' (3 hearts protection) product.

Advertisement for 'URSITS' medicine, claiming it is a 'gyógyzórtar' (healing pharmacy) for various ailments.

Zenemű ujdonságok megrendelhetők Kisk-hivatalában Budapest, VI., Csengery-n. 62/a. «Magyar variété album» ének és zongorára (20 legújabb népszerű kisleve) 4 kor. Greizinger Iván «117 magyar dalok» egy heggedre 3 kor. Csengery Gy. «100 legújabb divatos magyar dalok a nóták gyűjtemény» 2 korona. Lányi Ernő Gárdonyi nóták 6 legújabb magyar Góré nótá — ebben a most oly divatos «Nagyságos és tekintetes szolgábró» kúta cigány nótá K 2.40. Legújabb «Os-Budavári» kisleve. Lengyel «A nők bíróalmá-ban» K 1.50 és «D'Amant L. «Férfi hátság (Mánnertréne) K 1.50. «Susi mein Kind» K 1.80 és «Da mein Girl» K 1.80. Meg bárni a bárhol megjelent zenemű folyton kapható. 9052

Tej sterilizáló készülék gyermekek nevelésére. Eredeti gyártmány. Szoklett tanár szerint. Teljes készült ára I. sz. 19. — kor. II. sz. 22.80 kor. III. sz. 27. — kor. Továbbá dusan felszerelt raktár gyermekágyas nők részére, valamint gyermekcomfort és az összes betegápolási eszközök. Gyáramban továbbá jótállás mellett mérsékelt áron készülnek: haskötők, köldöksejtvők, sérvkötők, fűzők ferdén nőtés részére, mülhák, műkezek stb. stb. Kimerítő árjegyzéket ingyen és bérmentve küld KELETI J. műster-gyára, Bpest, Koronahérszeg-n. 17.

Advertisement for 'POCKET Telescope' (pocket telescope), highlighting its optical quality and portability. It includes the text 'Uj optikai készülék' and 'KANN IGNAZ, Wien, II., Nickelgasse 3.'.

Advertisement for 'PARADI ARSEN VIZEN' (Paradise Arsenic Water), claiming it is a cure for various ailments. It includes the text 'Míg eddig a régi hűrbetegségek, a legkülönbözőbb súlyos ideg-bajok (neurasthenia, vitustánc), a sápkor, a női arczot eléktenítő pattanások s a női nemi szervek folyásokkal kombinált hurutos megbetegedéseinek kezelésénél csakoly értékű idegen vizekre voltunk utalva, addig újabban' and 'Főraktár: ÉDESKUTY L. BUDAPESTEN, cs. és kir. udvari szállító, 9153. Ásvány viz - nagykereskedő.'

Advertisement for 'Szépség és egészség' (Beauty and Health), featuring 'Serail-arezenőcsöt' and 'Vasaschinabóra' products. It includes the text 'Kinek van szeplője? Idegesség, vérszegénység' and 'Serail-arezenőcsöt, mely az arcuból rövid időn fehérre, tisztává és addé teszi. Egy üveg ára 1.40 kor. Egy kis tégely ára 70 fillér. Serail-szappan egy üveg ára 60 fillér. Serail-hőgyógyor egy üveg ára 1.40 kor. Kifőtt és valódi Éresszappan egy üveg ára 80 fillér.'

Advertisement for 'HENNEBERG G. selyemgyáros Zürichben', listing various silk products and their prices. It includes the text 'Ményasszony-selyem 65 kr. 14 frt 65 krig. Selyem-damasztok 65 * 14 * 65 * Selyem-basztruhák, ruhánként 8 frt 65 * 42 * 75 * Selyem-foulardok, nyomtatva 65 * 3 * 65 * Báll-selyem 60 * 14 * 65 * Selyem-grenadinok 80 * 7 * 65 *' and 'H. és kir. udvari szállító. 8535'

„Henneberg-selyem”

JÓK ÉS ÍZLETESÉK,

gyorsan elkészíthetők, praktikusak, kényelmesek és olcsók az alanti Maggi Gyula és Tsa cégétől Bregenzben kereskedelembé hozott termékek, melyeknek nem volna szabad hiányozniok egyetlen háztartásban sem.

Maggi-féle fűszerezésre
levesnek, bouillonnak, mártásnak, főzeléknek stb. meglepően erős, jó ízt kölcsönöz.
Néhány csepp elegendő.
Próba-üvege 30 fillér.

MAGGI-féle consommé- és bouillon-tokok.
1 consommé-tok 2 adag legfin. erőleveshez 20 fill.
1 bouillon-tok 2 adag erős húsleveshez 15 fill.
Forró vízzel való felöntés által minden más pótítás nélkül rögtön állítható.

MAGGI-féle LEVESEK.
Egy tábla 2 adaghoz 15 fillér.
Maggi-féle levesek táblákban által gyorsan, csupán víz hozzáadásával ép oly erőteljes, mint könnyen emészthető, egészséges levesek lehet előállítani.
19 különböző fajta.

Kapható minden gyarmatárú- és csemegekereskedésben, drogueriában.

VASÁRNAPI UJSÁG

27. SZÁM. 1901.

BUDAPEST, JULIUS 7.

48. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világhírléppel) együtt: egész évre 24 korona, fél évre 12. Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG: egész évre 16 korona, fél évre 8. A POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világhírléppel): egész évre 10 korona, fél évre 5. Kijelölt előfizetőkhöz a postallag megfizetéstől visszatérítendő a postai díj is eszandó.

Gyümölcs-, főzelék- és husconservákat,
aszalt főzeléket ajánl a legjobb minőségben az
Első Kecskeméti Conservgyár
Kecskeméten. 9173
Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Kopaszfejűség gyógyítása.
Akadályozza a haj kihullását, elhajtja a sűrűt és viszketést, megadja a kopasz fejnek ismét dús hajnövést, szemöldökét és pillaszőrt.
Próbaszállítás ingyen.

Nincs többé mentés sürke, hajkihullás vagy kopaszág miatt.

Walker N. asszony, 18 Haven St., Grimsby, Eng.: «Egy kopasz folt, mely régóta volt, újra hajjal szépen benőtt.»
F. B. asszony Everett, Iona villa, Turbeck Terrace Road, Eng.: «Husz éven át hullott a hajam és csak annyi maradt, mint egy kalap karimája. Most pompásan és sűrűbben nő és az Ön szere valóban csodálatos.»
G. Buncer úr, 32 Richardson St., High Wycombe, Bucks, Eng.: «Kellően meg vagyok lepelve konstansitással, hogy a Fosco-szer három heti használata után hajam újra nőni kezdett. Ajánlom ezt a gyógykezelést összes barátainknak mint egyetlen hatáson győző módot a haj újránövésztése végett.»

E szer ezeket gyógyított és senki se féljen, hogy a legkevésbé ártalmas volna. Senki se kényserizhetünk, hogy higgyen nekünk. Hanem kérjen bárki egyszerűen egy ingyen-próbát és győződjék meg maga annak csodaszere hatásáról.

E szer a viszketést és sűrűt is gyógyítja, mi a kopaszodásnak biztos előjele, és egészségben és erőben tartja a fejbőrt. Továbbá visszaadja az őz hajnak természetes színét és növeszt sűrű szemöldöt és pillaszőrt.
Ha növesztés és lakácsméreg egy 10 filléres levélblyegportoképen mellékel és azt az «Altenheim Medical Dispensary, 3455 Butterfield Building, Cincinnati, Ohio U. St. o. A.» ezim alatt elküldi, a csodálatos szerből egy ingyen-próbát kap bérmentesen. 9170

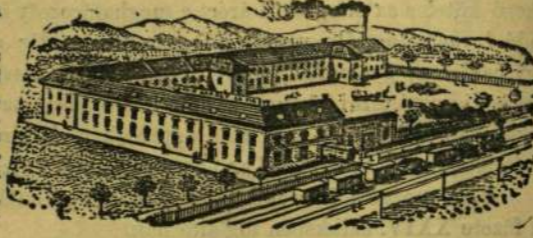
Tessék figyelembe venni, hogy a levélportó Amerikába 25 fillér. Szíveskedjék nevét tisztán és lakcímét teljesen megírni, hogy ne történhessék tévedés.

Szépség egészségügye
(kozmetika)
célmu könyvem ajánlom mind azoknak, kik szépségüket megőrizni, fokozni, visszanyerni óhajják, vagy valami szépséghibájú megszabadulni szeretnének. Foltok, kiütések, kinyírások, anyajegyek, sebhelyek, arczsőrök stb. alapos és ártalmatlan elmulasztása, az arcznak, hajnak, kezeknek tisztasági ápolása, sőt val minden képzeltető kozmetikai kérdésre felelet van a könyvemben. Anyáknak, kik gyermekeik szépségére kíváncsiak, nélkülözhetetlen. Ára egy korona, mely postabélyegekben is beküldhető ezimre; portó külön. Dr. Julius József bőrgyógyász és kozmetika szakorvos, Budapest, Kossuth Lajos-utca 4. Személyesen találhatók vagyok d. e. 10-12-ig és d. n. 2-4-ig. Levelekre válaszolok. 9007

+Soványosság+
Ség, telt testidomok a mi kedeli erőperunktól, 1900. évi párisi aranyéremmel kitüntetve 6-8 hét alatt már 30 fontnyi gyarapodást kezeség Orvosi rend. sz. sz. Szeged, ruanbecsületés. Nem szédülés. Számos kiemelkedés. Ára kartononként 2 kor. 50 fill. Postamentelvény vagy utávvétellel. Használati utvidítási.
Hygien. Institut 9165
D. Franz Steiner & Co.,
Berlin, 18. Königsplatzstrasse 69.

BUDAPESTI GYÁRAK ÉS CZÉGEK

DAVID KÁROLY ÉS FIA doboz-papírúru és szab. fémkapocsgyára
Budapest, I., Mészáros-utca 38. Telefon 91-48.
Gyárt nagyban előállításra következő új czikkeket
A legújabb családi dobozokat és díszborítékokat (levélpapírok és borítók), névjegy-kártyákat, gyászlevélpapírokat, gyásznyelvényeket. Saját gyártmányú fémsarkokkal ellátott rajztömböket, szekrénycsipke és tortapapírokat, továbbá papírtányérokat, plakátcsöveket és különféle összehajtható dobozokat.
1901. évi január hó 1-től állandó kiállítás a fenti czikkekből a vámvárosi iparcsarnokban megtekinthető. 8846

KOTSCHY ERICH 9169
első magy. mech. szőnyeg-kiaporlási, szőrmemegóvási és moly-irtási intézet.
Nagy mérvben gőzerővel.
BUDAPEST, Hungária-út 94. — Telefon sz. 506.

LOHR MÁRIA ezelőtt **KRONFUSZ** 9037
csipke, vegyeszeti tisztító- és műfestő-intézetek megnagyobbított erőművi szőnyegpoló és szőrmearú megóvó-intézettel. — Megbízások átvételnek:
VIII., Baross-utca 85. sz. saját hazában lévő gyárban és a következő fióküzletekben:
IX., Calvin-tér 9. V., Harmad-utca 3. VI., Teréz-körút 39. VI., Andrássy-út 16. Telefon 57-08. VIII., József-körút 2. szám. Telefon 57-08.

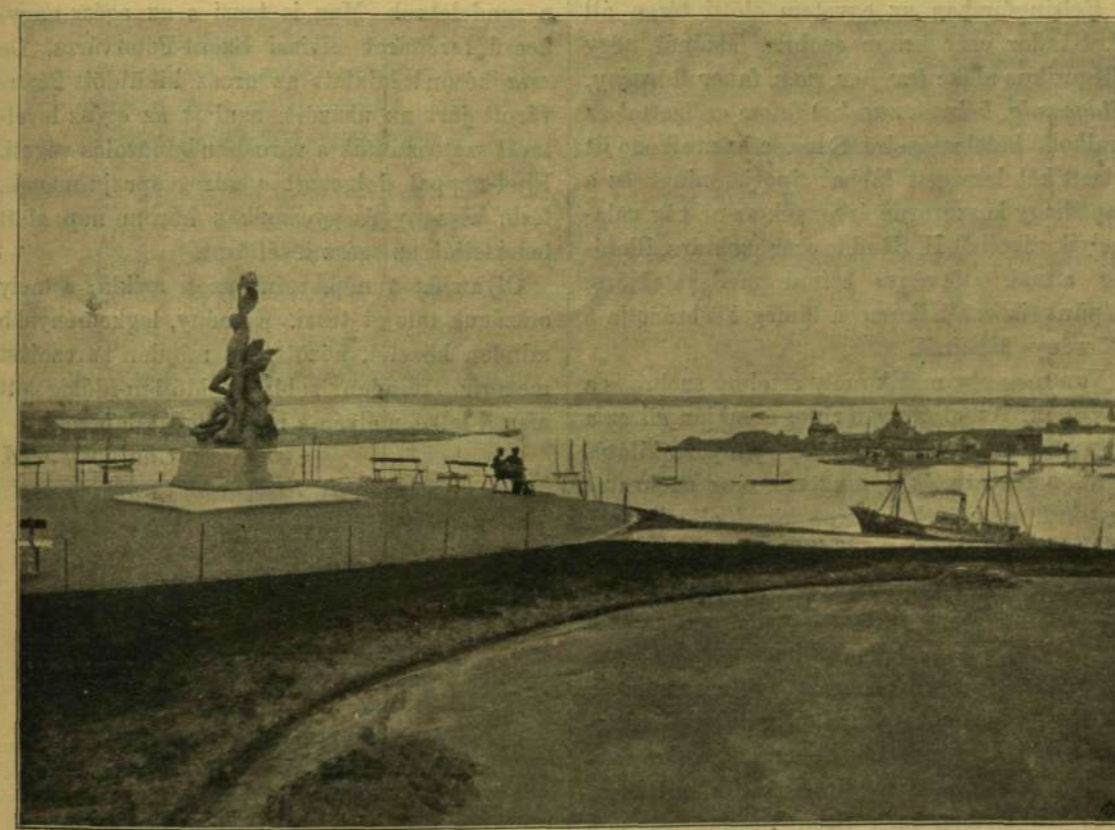
CACAO
SUCHARD

Hölgyeknek!
Hona-crème.
Legújabb és orvosi szaktelintélyek által is elismert, biztos hatású és arczsépítő szer, eltávolít minden bőrtisztatlanságot és rövid használat után vakító fehérré, üdév teszi az arczbőrt.
Figyelmeztetés! Ne Készítményem nagy közkedveltsége miatt hamisítványokat hoznak forgalomba; csak az valódi, mely a doboz alján aláírásommal el van látva. 1 tégely Hona-crème 1 kor. 1 drb Hona-szappan 80 fillér.
Kapható minden gyógyszerertárban. Szétküldési rakár: **Alexander János** gyógyszerertár Szolnokon. Budapesti főraktárak: **Fürk-féle** gyógyszerertár Király-utca 12. és **Andrássy-út 29.** **Kerpel-féle** gyógyszerertár Lipót-körút 28. szám és **Thalmayer és Seitz** uraknál.

Császárfürdő
BUDAPESTEN 8918
téli és nyári gyógyhely.
Elsőrangú E kénes vízű gyógyfürdő, páratlan gőzfürdővel és legmodernebb iszapfürdővel, pompás ásványvíz uszodákkal, ká- és kád-fürdővel. Prospektus ingyen bérmentve.

KWIZDA FERENCZ JÁNOS
cs. és k. oestr.-magy., román k. és bolgár fejed. udv. szállító, kerületi gyógyszerész Kornsburg, Bécs mellett.
8 arany, 19 ezüstérem, 30 dísz- és elismerő-okmány.
Cs. és kir. mosóvíz lovaknak.
KWIZDA RESTITUTIONSFLUID
Kwizda-féle Restitutions-fluid 1 üveg ára 2 kor. 30 fill.
Közel 40 év óta udvari istállóokban, valamint nagyobb katonai és polgári istállóokban használatban van, erőteljes nagyobb erőmegefeszítések után, továbbá szomjúságok, rándulások és inak merevségénél stb. képezi a lovakat kiváló teljesítvényekre az idomításnál. Valódi csak főnti vízeljével kapható az Oestrák-Magyar-Monarchia minden gyógyszerertárban és drogueriákban.
Főraktár **Török József** gyógyszer. Budapest, Király-u. 12.

Waldsteiner F. BUDAPEST
IV. kerület,
Mária Valéria-u. 5.
áruháza
Cristofle-ezüst, üveg és porcellán
neműekben.
Cristofle & Co. cég Páris, dusan ezüstözött és aranyozott gyártmányai egyedüli raktára; Cie des Cristalleries de Baccarat, Páris (Kristály-üveg készítő); Benedikt testvérek Karlsbad, Meierhofeni porcellángyára (háztartási czikkeiben). 9182
Eladás gyári áron!

A HAJÓTÖRÖTT SZOBRA HELSINGFORSBAN, KILÁTÁSSAL A FINN-ÖBÖL SZIGETVILÁGÁRA.

FINNORSZÁG.

MESSE FENN ÉJSZAKON, az örök hó és jégvilág határán vergődik a kis finn nemzet az orosz nagyhatalom karmai között. A nyelvtudósok azt mondják: rokunk; a történelem testvéreinké teszi őket: nemzeti életük folytonos küzdelem a függetlenségért és szabadságért.

De sem a nép, sem hazájuk nem hasonlít a miénkhez. Országuk a Föld szilárd kérgének legrégebbi szárazföldje: nem talál ott a geológus mást, csak gránitot, meg kristályos palákat: olyan régi kőzeteket, a melyek még az állati és növényi élet nyomait sem sejtetik. Termőföld alig van ezen a sivár kőtengeren; a mi volt, azt is elhordta az a hatalmas, lassan csúszó jég-tömeg, a mely a legutóbbi geológiai korszakban borította az országot. Olyan lehetett akkor Finnország, mint ma Grönland, hol mindent eltakar a jég 500-1000 méter vastag takarója, a mely a reá hulló és eljegesedő hó terhe alatt lassan csúszik le a tenger felé, s elhord minden törmelékét, minden lehullott követ.
Helsingfors körül, a városon kívül nem mező-

FELSŐ-IMATRA VIZESÉSE A VUOKSZEN FOLYÓN. (Eml. dr. Lóczy Lajos és dr. Lérenthey Imre tanárok.)